

Moje žiželjenje

II

100

Proit tečaj je vseeno minul. Šel sem tedaj
domu. Bil je ravno pust in tako sem se
doma med pripravitim ljudstvom pravo
izprstno zabaval.

Prisël je drugi tečaj. Postali so drugi bolj
resnoviti, kajti ona gospona postaj, kateri
se pravi matrona, blagala se je vedno bolj in
bolj in tako smo se vsuali pridno pri-
pravljeni. Licek smo se pa tudi še veselili
ob gotovih časih, saj vedno pri kufigah
šicati, to ne gre, človek potrebuje vsajih
napovedila, da more zopet z usoi mi uve-
ni nadaljevati.

O religiozi vsual sem tudi že para-
ditega domu, ker sem vsual na nabore.
Potudili me niso in tako sem imel pravo
vesele pravnike. Po kelikinski sem se
pravo temeljito posvetil študijem.

Prisële so biinkasti. Šel sem za dva dni
domu. Pogovarjala so se z materjo o tem
in onem, napoduje tudi o tem, kaj bom.
To mi je prebodo dušo, a nekel sem sollo-
no, da ne morem. Ravil sem materino
suce, a jaz nisem mogel drugače. Mi me
ni veselilo doma, in ne sem bolj žalosten.
Makar tedaj, sem se vrcial težko kedaj najaf.

Teden nato bila je pisarna maturna.
Čisto nekako brez vsega stvahu sem se po-
dal v gimnazijo. Prišel je ravnatelj s pro-
fesorjem flora iz nemščine, iz katerega pred-
meta smo imeli prvo nalogo. Razložil nam
je važnost skušnje in nam ostro zabijčeval,
da ne smemo goljufavati. Iz nemščine do-
bili smo nalogo: „Welche Erinnerungen knüpfen
sich aus der vaterländischen Geschichte an
die Donau.“ Ta naloga zdelala se mi je prav
lahka, saj koder je zgodovino pridno stu-
diral, vedel je dosti o tem pisati. Dobil
sem nedogodopoljno, kakor vedno.

Drugi dan pa je bil stvaršen dan.
Dies illa, dies illae, pred katerim sem imel
najbolj respekt, bil je to dan, posebej u-
slavni matematiki.

Mislil sem si zjutraj, sžbej, zdaj pa ko-
rajzen bodi, pa nič se ne boj. Tu vel sem
noter, prišel je zopet ravnatelj s kovertom,
v katerem je bila naša usoda, pravou
pa profesor. Koga odpra, dobil sem kakaj
pogum, kajti prvo nalogo sem znal, in
tako je šlo dalje in nečim mislami, če tudi
se mi je v celi gimnaziji godilo slabo,
sedaj sem imel izpravičeno srečo, slovoj

bi' hotel: lucidum intervallum. Napravil sem
 sed 4 ualog tui dobro, četako pa sem začel,
 a je ne izpeljal, sem sem itak sedel, da
 to zadostuje in mi ni preostajalo več
 časa. Ko je bil ta dan končan, bil sem ves.
 Maksimalni medel pogreje, dobil sem
 sed zadovoljivo, kar se mi je v cel'gim
 nazivi le enkrat pripetilo.

Dругih produktov se pa nisem doti-
 bal. Tretji dan je bilo nemško-latinsko,
 v nedeljo smo počivali in malo po-
 lumnali, v ponedeljek je bilo grško-nemško
 o koncu latinsko-nemški. To je bilo spasa
 in nisem vedel, kako so tedaj misleli me.
 V sredo pa je bila slovenščina. Dobili
 smo nalogo: Kulturni napredok za
 petdesetletnice našega cesarja.

Ta smo mi je ugalala, pisal sem z
 veseljem. Dobil sem tudi med: odlično.

Tako je mi bil lep čas pisane materij,
 res prijatni so bili ti dnevi, kako mi je uga-
 jalo, ko smo materialni vsak dan s polami
 papirja v gimnazijo.

A to veselje smo po dokončanem delu
 tudi magrovito praznovali. Že celo leto
 smo nabivali v ta namen. Napravili

svo slovesnem večer na knjižni govi pri
"Schweitzerhaus", kjer smo se tudi nes prav
dobro imeli. Prišlo je tudi več profesorjev
in stavnili smo redno knotačijo.

Med veselim petjem in šalji vimi govorci
nam je le prehitelo mimul čas, saj pa je
bil tudi osak vesel, ker pisnena ma-
tuna je izpadla prav dobro. Se le pozno
v noči povračevali smo se domu. Kar sta
težkrat sem si mislil in si še mislim,
bili so srečni časi. V mihi in zadržal-
nosti so mi tekli dnevi, le prehitelo, ne
pomislivaši, kaj bo v prihodnje. Saj sem
pa tudi potnebral tih lepih časov, kajti
le kmalu prišli so nesrečni časi, prišlo
so ure, ki so bile bridke zame in tedaj
so mi vsaj spominni slajevali moje
stanje, spominni iz boljših časov.

Po pisnemi maturi zahajal sem se
tudi tedne v šolo. Ta čas je vsak psabil bolj
kakor je mogel. Tudi jaz sem se učil, kol-
kor so dale moči. Zgodovine sem bil po-
stavno oporočen, ker sem imel v sed-
mem in osmem napredni koalsu.
Matematične formule so švigale sem
in tja, kajti profesor nam je zabical,

Kdor teh ne zna, ta je zgubljen. Tudi fizički sem
posvetil precej več, kar pa vili suho si čela
skripta in po teh se je dalo kaj izvesti
študirati. Kar se tiči nemščine, tako sem
malo spekuliral, misleci, da ne pridem na
vrsto, zato sem to pustil bolj na zadnja
dva dni. Tudi slovensko slovostvo sem si
vzel k sebi in stanov slovensčino poposla
na prepričan, da bom v tem pred-
metu sprevčan.

Glede latinščine in grščine pa sem
prebral samo čisto spise pravnopisih
klasikov, naj drugoga se pa nise m bal.

Bližal se je vedno bolj oči stvar bovi
čas. Veak dan nam je ta ali oni profesor
zabijaval, da naj se pridno učimo, kajti
skušnja bo stroga. Feru in suemu so tudi
je namignili, da naj pazi, kajti drugače
bo mislece.

Osenu duij pred maturo končala se je
šola. Kaduži dan šole, bili smo jako naposa-
jeni in profesor iz latinščine nam je
še rekkel: Mrz kum mundum povder
nutikava p lipsig pin. O zadnji uri,
v kateri smo imeli veno nauk, nam
je profesor Papdecka celo uel.

Kapustili smo gimnazijo, a bolj s teptanim
srcom, saj uobedru še ni vedel, kaj smo
nada so mu namenili oí áðarátoí pri
maturni.

V tistih dnevih sem se popolnoma
umaknil sveta, sedel sem od jutra do
večera v sobici, poučil pa se mi je san-
jalo o matematiki in njenih formulah, o
fizikalnih eksperimentih, o Ciceronu,
Demostenu.

Mimoli so sri dnevi kakor bi rekel:
Galgepriet in prišel je odločilni dan.
Bil je šolski sklep, po slovesni službi božji
zbrali smo se v našem kapedu, kjer nam
je napram kapedniku, da se popoldne
začne maturna ob tleh in moramo biti vsi
na zocoí. Med mitisto dopoldne mišni
slisala kaj pšebno, čisto nekako brez
pravca pomena sem takal okoli ob
tleh smo bili gbuari že vsi. Odprejo
se vrata, naš kapednik nas pokliče.
Kot oca v mesarnico, tako smo šli
vsí todaj, tiho, plaho, konraj dikajoč.
Tu tam zadaj smo vstopili gledaje
k zelni miži, kjer so bili uodgornik
kec, razmatelj, okusg pa vsi profesorji!

na muzi pa koliko in koliko rimskih in
grških klasikov. Nadzornik presvika naša
imena in pokliče prve štiri vsem, ki bi
imeli takoj napraviti maturo, ob enem
pa se pripomni, da pridejo prihodnji
dan, to je 6. julija vsi Slovenci na
orško, med temi tedaj tudi jaz in vsi
dospodni ob redni uri.

Tedaj jutro je, sem si mislil, to pouda
kocka: aut Caesar aut - nihil.

K velikemu zanimanju smo poska-
šali, kako so obdelovali prve kandidate
in spoznali smo, da ne bo tako hudo.

Šel sem domu, se vsedel k kufigarju
in študiral še do jednajstih. Potem pa
sem se vlegel, a sanjalo se mi je vedno, da
sem padel in tako je trajalo to noč do
jutra.

Pripomniti moram, da mi dobro,
pred izpitom pogro v noči študirati,
to me je učila skrupuza pri pognejših
izpitih. Kivci se morajo nekako prej
nekoliko porinuti, zato je najboljše,
dane prej zgodaj nehati, iti na spe-
had in v družbo, kjer se clovek raz-
vedri in tako pozabi na to, kak-
ga prihodnji dan čaka.

705
Kgodaj sem vstal, šel na Kolodvor, a tam
ničemu nič povedal gospodu, kaj me čaka
danes, ampak tisto sem šel po zajuter-
ku v stolno cerkev in se tam priporočil
oseganu govorcu. Okrepecu in potola-
žen sem šel v gimnazijo. Tam so me čakali
že drugi kolegi, Hojnik, Hornboček, Lasser.
Malo kesno mi je bilo prišel, ko nas
poklicé razprednik v dozorano, ker je bila
že cela komisija zbrana. Posedli smo u
pri v sivi vrsti na najdne stole takoj
svoje usode. Prvi predmet bila je ona glo-
glasna matematika, katere sem se to-
liko bal. Mislil sem si vedno, če le čez
so odino prideu, potem bo že šlo, saj
je grko se ničemu bal. Mislil sem si
vedno, da moram napraviti izpit.

Prvi je bil Hojnik, drugi Hornboček.
Nekoč sem se gibal na stolčku,
kajti vsak čas me lahko zadene klic.
Hornboček je končal, sedaj tedaj.

Kedzornik poklicé moje ime. Vstal
sem ter končal k deskam. Črna je bila,
črna se mi je tuoti delalo pred očmi.
Le malo meditacij sem prej napravil

publično se osebine: Fedaj, Ožbej, vi tukaj, per
 kot discrimina učenim, sedaj ali nikoli, če
 narediš, je dobro - victoria, a - mixtura, če
 propadeš - sedaj korajža, hič Rhodus - hič
 salta.

Profesor matematike mi jame naredi
 vati nalogo in ko je dovršil, sem tudi spoz-
 nal, da jo bom rešil. (Zinptzinutruftung)
 Ko sem to dobro spelfal, mi da še drugo opa-
 šanje iz knjige o mehaniki (Vingrutruputz)
 in kot zadnje formulo $a = d \cdot \sin \alpha$.

pp gnt, mi pravi profesor. Kolo bi bil
 pač bolj vesel položil kuido nazaj v
 skodelico kakor jaz, saj nimulo je, ozi
 monstumu, ki me je že tolikanj strahl
 ta se je sesul v puak in pepel. Nes korajžen
 sem se podal na svoj pustok. Sedaj ni
 sem imel več strahu, kajti jezikov se ni
 kal. Pollice me Kempf iz latinščine, dobil
 sem o pretaščanju Ovidijevs: Selbstbio-
 graphie, kar je bilo puak gladko, iz grškega
 pa: Απομνημονεύματα του Σακράτου in na-
 zadnje me pollice še iz nemškega,
 nekaj oz Haus Sachsia sem dobil, ži vsko-
 pis, nekaj o farsku in nazadnje raz-
 lago kercine. Alpaal sem še, da puidem

107
študij iz slovenščine na vrsto, a učenkrat
zovem po drugem profesorju, da sem oproščen.
Tedaj je minulo, sem si mislil, in reči
množam, čutil sem tedaj pri sreči, kakor bi
se mi odvalile cele Alpe od tebe. Sedel sem tam
na stolu zibajoč se v sladkih sanjah, ko so še
drugi delali izpit iz slovenščine. Ko pa so kon-
čali, pravi predsednik komisije; skušnja
je minula, kandidati naj pričakajo zunanji,
da se jim potem nagradi izid. Ker srečen po-
bral sem od svojih drugih tuch kolegov
od vsakega goldinar in sem letel takoj
po koleke za prelostvo spricčevalo. Šel sem
po ufe tja v šolsko ulico k gospej Wittling,
kjer sem že od nekdaj kupoval in ki mi
je tudi rekla, naj pri ufej kupim koleke,
če naredim maturo. Da sem jim rogel
ko s posebnim veseljem posodati, je
umemo. Hitel sem nazaj v gimnazij,
kjer smo vsuali še takati, ker se je ko-
misija še vedno posvetovala.

Naukkrat se odprajo vrata in naš raz-
rednik nas pokliče: Also vorwärts. Da smo
se temu veselju pokorili jako radi, ko
je bilo umemo, saj vedeli smo vsi, da
smo jo izdelali. Da, človeku je najprej

zadostneje in najslajši čiš gasboda, ko je preostal skušijo in ve, in ve, da jo je tudi napravil, a praver še čaka na končno izjavo, ki ga pokudi v teh krasnih sanjah.

Pridemo tedaj v dosnau in se postavimo po vrsti. Predsednik komisije pride k nam in pravi: Kandidat je naj bodo mirni, kajti dobro ste jo zdelali, Horubick z odlično, drugi pa tudi dobijo lepo spričevalo.

V tem trenutku mi je pa bilo všeč silnejše in ne morem popisati vsega čuta, mogel bi samo reči, vse, kar sem preostal, vse to sem pozabil v tistem trenutku, odpela se mi je nova pot v novo življenje. Kakadil sem se takoj vsem gospodom profesorjem, potem pa sem šel res srečen na svoje stanovanje. Ko pridem na kolsdvor obedovat pravi me gospod kvantnik: No kaj pa je Klauwig? Kajno sem napravil! Jela iz neba, ali je to mogoče, in čestital mi je in vsi quanci, s katerimi sem bil pri prijimi skupaj. Tedaj sem si mogel izbrati za jed, kar sem hotel, a od vesolja nisem mogel nič jesti.

Od samega veselja smamljen šel sem
od Klotlova na svoje stanovanje, od
tod pa v gimnazijo, poslušat kako bo de-
lal drugi del Slovencev izpit Diminger,
Dotter, Serafinik Joau, Suklič. Ne pač prije-
tem čut poslušati, ko so drugi skušali, sem
pa je skušanje že srečno prestal. Ko je
skušnja minula, povedalo se nam
je, da dobivno tudi že svoja zvelostna
spricčevala.

Bilo je ob poldevetih zvečer dne 6. julija
1898, ko smo spuejeli v pisarni na va-
selja svoja zvelostna spricčevala. Tu
ravno na onem mestu, na katerem
mi je pred tremi leti isti navratelj
spuščil besede profesorja Webhofer, da
naj zapustim gimnazijo, saj mature
nikdar dogotovil ne bom, izpuščil mi
je ravnatelj dr. Robert Satz zvelostno spric-
čevalo s pripombo: "Ne je jako veselilo, da
ste se danes tako izpuščeno izkazali, vi ste
se pridno učili". Da, Webhofer, ko bi bil ti
tedaj navzoč, nekel bi ti sam: krake
humanum, mature sem pa le na-
pravil. Tu zahvalil sem seja ose sprejete

dobrote in stisnil mi je naučatelj, tako vsi čini
mnogo, sicer na novo pot.

Šel sem v mesto, da bi se pokrepčal, našel
sem nekaj hrane in izšel, a ti so me kmalu
zapustili. Ostal sem sam. Da, kako sem se
tedaj verjetno čutil osamljenega, kako rad
bi imel kroga pri sebi, da bi se pogovarjal
z njimi, a bil sem sam. Tu stajalo se mi
je in hodil sem po mestu ne vedoč kam.
Vsem slišim godbo s kavarni pri Šiberku,
krenem noter, da bi se ob glasovih lepe
opojke godbe razveseljeval. Sedel sem
tam precej časa, opazoval ljudi, poslušal
lepo godbo, a družbe, katero bi si želel ta ve-
čer, da bi mogel postati vesel, te nisem
imel. Mislil sem si, če ste vi prijatelji, s ka-
terimi sem bil tolikokrat skupaj, danes bi
si jih posebno želel, a bil sem sam. So tre-
nutki v človeškem življenju, o katerih
posebno občuti potrebo, da ima pri-
jatelja pri sebi, da mu more vse potopiti,
ali pa mu sosje veselje razporediti, a če jih
v tem trenutku ni, kako se te ljudi go-
tovo polasti žalosten čut, zato pa tudi jaz
nisem našel pravega veselja, pustil sem
ose, ter šel domu, v stolnici cerkvi je bila
ma navno polnoči.

Nlegel sem se, a zaspati nisem mogel. Psi
 dogodki zadnjih duij so se mi stavili
 pred oči in zaključek osemu semu je
 bil, da sem napravil maturo, a kaj
 sedaj? Kolikokrat sem pucj sanjal in srečno
 želel, da bi jo napravil in mislil sem
 si, svetu bom napravil lukajo, ko no-
 nem keči, sedaj sem srečno prebil tudi
 to. Tu sedaj? Kam naj se obrnem? Prigovar-
 jali so mi, da naj grem k železnici. A nič mi
 ni to ugajalo, zdel se mi je ta stvar tako
 suhoparen, da bi Cicerova in Demostena
 študiral, potem pa si izbral ta stvar, to
 se nikakor ni moglo stinjavati. Ko je
 sree hupenelo je po nekaj drugem. Kdel
 sem dve leti sem, ko so odhajali moji net-
 danji prijatelji na visoke stole, ah, z upinji
 bi se bil peljal nad in vedno mi je bila
 želja priti enkrat tja. Toda kako? Predstev
 nisem imel in kdo mi pomaga? Kdel
 pa nisem, pri kom se naj oglasim, da
 bi mi pomagal. Kaj sedaj? Tu prišle
 so mi na spomin besede matouine:
 Eimoras' biti duhovnik. To me je pre-
 sumilo. Večkrat sem nekeli, ne da bi resno

premišlil, da grem v bogoslovje, a sedaj, ko je prišla nesreča, sedaj me je ta misel sklesla. Ne misli si kdo, da bi jaz bil učencem v vceri, spoštoval sem jo in spolnoval vse, kolikor mi je bilo mogoče, kisti veni čut, ki mi ga je osadila mati oziroma babica v vcer, ta mi ostane vedno, a da bi bil sam duhovnik, to sem spoznal takoj, da ne morem biti. Tedel sem, kolika naloga je naložena duhovniku in da jo je le težko rešiti, zato sem se bal stopiti v ta stan.

Fako sem prenišljeval sem in tja, valfel se po postelji, a zaspati nisem mogel. Se le pustil jutru sem malo zadremal.

Lam ne vedat, kam grem, prišel sem gputnajo stolno cerkev in sem puav iskreno molil in prosil Boga, da naj mi pokaže puavo pot, po kateri naj hodim. Tu potolažen sem šel iz cerkve, misleč si, kakor je volja Božja, tako se naj zgodi.

Fadan sem obiskal sosjega prijatelja Pavla Care, ki je bil moj sošolec. Od šestega razreda sva vedno sedela skupaj, in mi je pomagal, kedaa smo imeli pis-meno nalogo iz matematike, jaz

pa sem mu pri latinščini in grščini se-
 gel pod pazduho, sicer sva pa tudi doma
 skupaj študirala; tako sva si postala
 prav dobra prijatelja. Bil je jako izurjen
 na goilih in mnogo lepih in sem vžil pri-
 njem, ko je izpabljal čudotvorne glasove
 iz svojih goilij. Bil je bolj slaboten in več-
 krat je na dalje čaxa zbolel. Tako se je zgodilo
 pred pisurno maturo in ko naj je
 toliko okuoval, da je mogel napraviti
 pisurno maturo, potem pa se je no-
 hal zopet oleči. Bilo je tedaj ravno dan po-
 pred, ko bi moral delati usturno maturo,
 ko sem ga jaz obiskal. Pogovarjala sva se
 o tem in onem in tolažil sem ga, da bo
 že okuoval in tudi su dovolil, sicer no se.
 Poslovil sem se od njega in ko sem od-
 kapal, obrnil sem se nekje še enkrat,
 kakor bi mi rekla slutnja; saj ga ne
 vidiš več živoga. Ko čudo, bilo je v pe-
 tek, ko mi je prave noči tovarniš Karll
 prišel si domus, da je Pavel nagloma
 umrl; tedajda sem se se novice vstre-
 šil, bel sem drugič dan R stanišem in
 jih tolažil, saj zarje bila je ta izguba

bricikla. Ob ujednovnem odru pa sem si mis-
lil: srečen si Pavel, ti si že preстал sple-
je na svetku, tvoje suče je minilo, a
maje pa ni, ki se nisi stopil čez prag
v daljnji svet, a mene bodo dvoili valovi
življenja še Bog ve kam.

Bilo je v soboto zvečer, ko se je končala
matura. Razum tvek, ki so morali napra-
viti še poračljivi izpit, naredili so vsi
skušnjo. O tej priliki naj povem, kakšne
reče sem dobil: Iz nemščine, latinske-
ne, grščine in zgodovine: hvalevo
(lobenswert); iz nemškega, filozofije,
nauka o slovuja in italijanščine: za-
dostvo (befriedigend); iz mate-
matike in fizike: zadostvo (genü-
gend); iz slovenščine: polično - vs-
züglich.

Kakor je bilo že dogovorjeno, imel bi
se zbrati kakor po privnici maturi zopet
na knjižni govni pri. Schreitzenthaus. Pišči
smo vsi, tudi naš narednik nam je
napravil to čest. Napravili smo redno
kusk, a zabava se čel čas ni mogla prav
nazviti, na kar je posebno oplivala
smut našega sošolca, deloma pa tudi;

Ker sedaj se vendar že začne nemost življenja, kar je tudi poudarjal naš sošolc Hubert Golobčič v daljšem govoru.

Na njegov predlog sklenili smo, da se svidimo po desetih letih zopet. sledili so še šaljivi govori, celo naš nagrednik spustil je veselo govorico in nam dal napadnje celo nasprot, kako se monahu zvebiti mačka. Leteki monahu namasnost naprej, a potem hitro gavitil za kak osegel hiše in vsled garkov, ki jih vsebuje "Frageit", leti maček naprej in ni se ga zvebimo. Razhajali smo se še le prosti jutru, Helij se je pripeljal na sosednjem glatemu ozgu izga vzhoda, ko smo šli vsak na svoj dom.

Popoldne je bil pogreb. Obrali smo se vsi natunatje, da bi spremlili svojega sošolca k zadnjemu počitku v Kleece. Sprejeli smo ga črni zemlji, želeč mu večni mir, a mi smo šli, da se še zbečemo enkrat v prijaznem seljskem kraju, saj posem bog ve kedar ali pa nikdar več.

Obrali smo se v bližnji gostilni pri Dremus.
 Priznamo smo se pogovarjali, eden drugega
 odkrili, kam se hoče vsak obrniti, le jaz nisem
 sedel kam. Tu in tam je se povedal kdo kako
 smešno, kar me je malo razveselilo. Solnce je
 že zahajalo za gore in tudi mi smo se odprav-
 ljali proti mestu. Podali smo si še sukras
 koke, a potem smo se razšli. Prav o to je usem
 postal v tem trenutku, saj pa je tudi bila
 ta ura pomembna. Jemali smo slovo od
 lepih gimnazijskih časov. Četudi smo prešli
 marsikatero quenko vro, a ti časi so bili lepi;
 bila je to doba, ko smo si še židali zlato qua-
 dobo, ko še nismo poznali življenja in sve-
 ta, ko še nismo poznali koliko skrbij za bo-
 slovnost, za svoj obstanek, ampak, ko smo
 se samo imeli buigati za to, kako dovršimo
 študije. A sedaj je to vse drugače. Resnost
 življenja se je pričela, vsak si mora počka-
 ti pot, po kateri misli najti svojo srečo in
 prepričanje po sreči, katero se ne uresniči;
 stori nemarno sree. Bil je to tedaj trenutek,
 ko je minulo svo skupno življenje na gim-
 naziji, ko kreve vsak svojo pot v življenje.
 Minul pa je v tem trenutku večali
 manj tudi ovi kolegi jalni duh, ki je nas

naodajal v prejšnjem času. Dasi tudi različne naučnosti, različnega stana, iz različnih krajev, tako nas je vendar vezala ona prijateljska vez, ki je ni lahko prestopiti. Le en slučaj imam omeniti v tem oziru, kar pa je tudi prava uročje dobe, ko brezvestno vedno dalje sega. K nam so bili namreč v osnem medvedu tudi gopci iz Manijanišča, ki so imeli postati duhovniki. Ti niso bili ljubi nekaterim mojih sošolcev, ki so stanovali v mestu in so postali žalibož po slabih časnikih naspustnega duha. Tako se je tudi zgodilo, da ni Manijaniščanov na ovi sliki, ker bi imeli biti prav za prav vsi sošolci. Poabljeni tudi niso bili na zabavni večer po istem namenu. Kaj sem sicer ugovarjal, ali kaj to pomaga, posebno še, ker sem bil Slovenec.

Sicer pa moram reči, da sem s svojimi kolegi skajal dobro, a spoznal sem, da bom moral marsikaterega svojih sošolcev prištevatih svojim naspustnikom, ker zasledujejo drugo smer in so

drugega mišljenja. Kato sem vedel, da se je tudi v tem trenutku zadržala vez z marsi katerim, ki se je prej ali slej tudi čisto prepregala. Tu po treh letih dozivel sem res ta slučaj. Nek najstarejši, ki je delal vedno prispagando za osveščeno in je tudi odpadel od naše vere, me v Guadalu na univerzi ni več pogledal.

Lovili smo se tedaj. Tako, da km. snobili kisti dan skupaj, ne bomo več, kajti, če bo življenje da, po desetih letih bomo pač imeli vsak svoje nazore, marsi katerega pa mogoče tudi že ne bo več med nami.

Poslovil sem se in šel iskat zabave v St. Rupert na jezuarje. V gostilni niso me našel pravega veselja, saj bil sem sam.

Pusto in mrsko se mi je zdelo mesto od sedaj naprej. Bjel sem tedaj slovo od mesta in se peljal dom. Pat bi bil lahko vesel, ker po tolikem tujstvu pravičal sem se z zvelastnim izpitom domu, a pri vsch teh okolčinah nisem se mogel nič pravo nazvedriti.

Da je naša mati bila vesela veselja izida, to si more misliti lahko vsak, kdo spozna, koliko skrbijo staviši za svojega

stroka, ko bi vse žuto ovali, da le vidi jo, da bi bil rjnih sen sučen. Razum tega pa je bilo pri moji materi še nekaj drugega. Sedaj so si mislili, končal sem latinske šole in nato pojdem v bogosloje.

Prispeval sem svoji materi, kako se mi je godilo pri izpitu, pogovorila sva se o tem in onem, a glede mojega bodočega stana se niso ničesar pomenila, saj me ni kakor materi je bilo težko kaj omeniti o tem.

Šel sem tudi k Komendatorju Servicey, ker mi pokazal spričevalo. Prašal me je, kam se bom obrnil, kar nisem mogel prav gotovo povedati, nakan mi je priporočal postati duhosnik, a moje misli bile so Bog ve kje drugod.

En maram nekaj iz prejšnje dobe poravnati. V drugem letu osmega razreda poklical me je nekoga dne profesor d'Almeida, ker mi razložil, da puidem po izpiti in maturi lahko kot lektor k bratovemu ministru Piusu, ki je imel svoj quad pri Velikovem. Predstvil mi je, da ob enem lahko studiram jus in tako dosejem svoj cilj! Bilo je določeno, da bi prišel

na tisto mesto. A bil sem brez pravega
 odstopa, nisem imel nobene prave
 obleke, ni bilo v tem tucemku sloveka,
 ki bi mi daljal poguma, češ, od tega je
 odločena tvoja življenjska sreča. De-
 loma pa me je tudi strahilo, da bi moral
 biti celih štiri let takorekoč ujet brez pros-
 nosti.

Prednasal sem vse to komendantu južer-
 vicelj in ker je on rekel, da naj najsi ne
 grem, sem opustil moj obisk pri baro-
 nu Pirro. Bog ve, kako bi se zasukala mo-
 jega življenja barba, mogoče boljše, ka-
 kor sedaj, mogoče tudi ne, bila je že ta-
 ko usoda.

Tako je minul prvi teden, v katerem sem
 sikanaj malo počil od zadnjih muk. Lau-
 jalo se mi je uskaterekat, da sem usual
 še enkrat delati maturo in mnogo sem
 krepel pri teh sanjah, kajti vedno mi
 je bil oni doglaxini Heblofer pravu.

Po svojem rojaku Peru, kedaj bogosloven
 II letnika, spoznal sem se z Matcožom Tre-
 pal, ki bi imel imeti kedaj uroo mašo in
 sveec v koprak pri Logatcu. Bil sem po-
 oabljen in sem se temu posabili od-
 zval z veseljem, ker se mi je tako uvidela

priljubljenost, da si ogledam tuje kraje
in spoznavam druge šege, pri tem se pa
ljudi malo razvedrim.

Odrinil sem tedaj s svojima prijatelje-
ma Pšeničnik in Likelnu čez jezerski
vrh, jezersko, kotro noter do krauja vedno
peš. Nedostoma smo zbijali šale, kako pa
ljudi ne, saj če jih je več skupaj, je post-
vanje vedno prijetno. Po železnici smo
se prepeljali smo se v Ljubljano in ostali
čez noč pri kiranku, kjer smo našli še
več prijateljev in znancev. Drugi dan
v soboto, 30. julija pa smo se peljali
pustk ljubljanskega usčivirja do So-
gataca. Tam so nas čakali že božičniki oo-
zovi in kajdi o Poste,

Drug dan je bil kuasen, od vseh
skranij je privrelo mnogo ljudstva na
novo mašo. Lepa je bila slavnost v
cerkvi, videlo se je, da je ljudstvo verno
in da se veseli, da kolo izmed njih
redine doseže to visoko čas. Minula
je slavnost v cerkvi, podali smo se na
dom gostovanja, o bližnjem gostilno, kjer
je bila za 150 gostov napravljen a mta.
Sledila je napitnica napitnici, tudi
jaz sem spregovoril nekaj kratkih besedij,

zabavaljivosti se za dan za Velikonočo šolo. Razvila
 se je pravo žubkna zabava, slišalo se je lepo
 petje, različne igre razveseljevale so mlajši
 svet. Tako je trajalo to veselje do jutra. Kač-
 na bogoslovca, med katerimi se mi je
 najbolj prikipil Janko Anuš s svojimi
 kvantitativnim basom in vednim salami,
 odšla je že opoldne, ostali smo le še neka
 desetupci med njimi tudi Peter in Ben-
 Bauer. Dogovorili smo se, da napravimo
 z nadučiteljem Sežunom iglet na goro
 k so. brez kraljev. Če tudi je soluce jako pri-
 žigalo iz jasnega neba, vendar smo bili naj-
 boljše volje, saj pa je tudi Sežun zbijel kakš-
 ne bunke, da ni bilo drugače mogoče. Podali
 smo se v župnišče, kjer je naš župnik
 pravo gostoljubno spustel in da se je za-
 bava obled tega še bolj razvila, je umeo-
 no, saj smo sladko vince nas je še le
 pravo poživilo. Reči moram, da sem se
 sedaj pravo iz sveca smejel in le težko
 sem se posloval od tega kraja, saj od
 tistega časa ni bilo je mogoče, ko se
 nisem mogel smejati več od sveca. Kočar
 smo še sedeli skupaj v Postah, a potem
 se koj podali k pokretnemu počitku.

lepo je soluce posifalo, ko sta me prišla buditi
 sovančiča, hitro sem bil na nogah in po krat-
 kem času je stal tudi že poštrni voz pred hišo,
 ki bi naj nas zapeljal v Logatec. Podali smo
 si roke, še en pogled na mili kraj in voz je
 dirjal hitro pogladički cestine ozdol. Ostali
 smo v Logatcu, se oglasili še pri Majdicu, živi
 nozdravniku, kjer smo poskusili priskrbo
 dolerjako kaplico.

I Perčem napravnica sva že medpotoma
 sklep, da se odpeljeva v Trst. Hitro sva
 si kupila parne listke, v tem je tudi mo-
 gčno prisopila lukanacija, vstopiva
 in hajdi proti Trstu. Neslo mi je bilo uvo,
 ugodno vplivajoč na celo tedanje moje
 stanje. Videl sem nove kraje in tako so
 mi zginile stube, da sem pozabil, kar
 me je vedno bolj plašilo. Hitro smo dva
 jalo pustili Trstu, nacuknat izpa skalo
 odpre se mi jadransko morje. Kdo bi ne
 bil očaran pri tej priljubljenosti, ko vidi
 prvokrat morje. Koliko sem že čital,
 o morju, posebno pa o jadranskem, v
 duhu sem si ga predstavljaval in sedaj
 ga vidim na svoje lastne oči. To je kre-
 nitel iz mojega življenja, ki mi ostane

nepozabljivo. Nikoli so a bila v Festu.

To je bilo italijansko. Ne pač vse drugacije kakor po nemških mestih. Tu se kaže fužni temperament. To drugacije, kump in šum, in vse to nanašano, samo iz sebe.

Kau je bilo znamenitih nečij, ogledala so si, koliksu je bilo puščuski. Ogledala so si različne cerkve, katolik in izpozantnost, lepota so nam napucale velikemu občutku. Ogledala so si tudi druge stavbe, zadnji dan sem se peljal celo v Miranum. Nikoli ne bom pozabil onega peoca na ladiji, ki je tako lepo puzeval, gradcu pa ubiral skumre sasje mandoline. Videl sem Miranum, katerega lepote se niti ne morem dovolj naučiti. Od Guignano odpeljali smo se zopet po ladiji v Fest. Tu zopet je prišel peoc in zapel: Mio marito è monaco to tempatello. Banka se je zibala po valovih in z njo v soglasju tudi zibajoča molo dija. Skraj bi bil ozkljivil: Tu je lepo, pod jugom hotel bi živeti, daleč proč od tod, ker me morebiti ne čaka nobeno veselje, saj nehoti mi je vendar prišlo na misel, kaj pa potem, ko vse to mine. in se povrne v domovino.

Se isti večer odšli nila so iz Festa. Gledala so si na mesto, ko je bilo masno

razprostrjeno, pričljala soa popokane kroju,
 ker soa doživela lepe ure, se enkrat za-
 mahnila mojemu o sloso, a potem se
 stisnila vsak o svoj kot, vsak se nekaj
 časa pueričljivo, a potem je najprej
 magal spance in tako nissa vedela,
 kako soa prišla na enkrat o belo epub-
 ljano. Pomnila soa se nekaj ur tam,
 a potem pa z besolatom pustil manito
 in domu. Na Kidanem mostu zapustil me
 je moj tovariš Perč, ker se je peljal na
 novo mašo pisatelja fr. Ks. Meško. Ostal
 sem sam in tako sem tudi prišel domu,
 zjutraj na dan svojega godu. Mati mi
 je dala tedaj, kar se se nikdar ni zgodilo,
 starševski pak; ganilo me je to, vsaj ve-
 del sem, ker je mati upala, da izpolnim
 njeno željo, a o mojem vsem bilo je se
 drugiče. Tudi sem tedaj žalosten
 in učen dan.

Tako je tedaj bilo končano moje po-
 slovaje na krajsko in v Trst, niinda
 je pravičija, niimlo je vse vselej.
 Spominem na vse to zaprosal sem o
 „Spomini na počitnice“, in moje po-
 slovaje na jug, kar je vse objavljeno
 o Bratoljubu l. 1898/99, časniku slovenskih

bojslovec v Celovcu.

Povrnivši se domu, nisem mogel biti nič več prav vesel. Hitro je tekel čas, tako se je zdelo kraj meri, a kaj bo z mojo bodočnostjo, to še sam nisem vedel. Mlča je bila želja matrina, o tem sem vedel, a da bi se prepričal o tem, napeljal sem sva govor na to, češ, da mi je sedaj svet odprt po prostani matuni, da postanem računsko, kar me veseli. S mami je rekla na to: "No, kaj boš svedar duboovnik". Te besede pa so mi nezale kakor meč v srce, obmolil nisem tem šel pruč stoji do skrajnosti.

Kedno bolj in bolj se je približeval čas, ko bi se imel odločiti za bodoči stan. Glavna je bila želja, da bi mogel iti na univerzo, a nisem imel nobenega, ki bi mi nasvetoval kako in kaj. Sredstvo nisem imel, saj vedel sem, če bi napravil ta korak, da bi od doma ne dobil ničesar. Da bi se pa podal kar tako na vsa daljša v tuje mesto, brez vsakih sredstev, tega sem se zopet zbal, ker nisem imel solike odločnosti in samostojnosti. Kajti vedno me je stvašila misel, če se tudi podam v mesto, na vseučilišče, potem pa mi zmanjka sapa in se nisam samostojno povrniti

duuu, kako mi je to prenašati. Da bi se
 pa bolj informiral, kje bi se dala dobiti
 kakšna podpora, to sem zopet spustil in
 tu monam reči, da je bila to velika no-
 ja kvisda, moja neodločnost in boje-
 nost, ki mi je mnogo škodovala. Pom-
 dil mi je friendik Seifriz, da mi porodi
 nekaj denarja za prvi čas, pral sem tudi
 že v Gradcu namuglede stanovanja,
 a misel, kaj potem, če druge podpore
 ne dobim, to me je zopet skrabilo, da
 sem osveškupaj pustil. O, da bi bil tedaj
 človek, ki bi me podučil v osem, da bi
 me potegnil nekaj, da bi se odšel svoje
 omaljšnosti, ne bilo bi mi toliko te-
 peti, rešil bi celo leto.

Na drugi stvari so mi mnogo sar-
 jali, naj se podam k železnici, a zato
 se tudi nisem mogel odločiti. Naj-
 bolj pa je oplivala moja mati, s katero
 se odlej prav nič nisva nagumela.
 Slutila je in tudi od drugih ljudi
 slivala, da me ne veseli postati du-
 hoornik. Zaradi malenkosti se se spo-
 nekla in pri tej priliki nekla mi je mati,

ker sem ušel, da nočem postati duhovnik. Le idi po svetu in budi, kar hočeš, saj vem, da te ne veselijo, a zapomni si, sučeš ne boš imel nikdar, nad boš se pivil na zaj, a jaz te ne poznam.

Ka mojo splošno občutno nrao bile so te besede stvarne. Misel, da mi nati tako govorim in da se more tako zgoditi, to me je čisto pobilo. Nisem imel nobenega veselja več, bil sem kakor mrtvo. Sam ne vedam, kaj delam, karal sem po gozdu okoli in vedno so mi hodile misli po glavni, če boš imel sučeš, in na drugi strani: Kam pa te odaj, v bogoslovoje. Ker vraga me je spreletel pri tej misli in ožliknil sem: Ne, ne, ni mogoče, tega ne prenašam, a pomagati si nisem mogel in ni bilo duše, ki bi mi pomagala. Da, v tistih časih trpel sem mnogo, in ne želim si jih več nazaj, spomin na to stori me vedno ožje.

Na drugi strani pa mi je vedno priporočal komendantov šerifelj, da naj se odločim in poskusim prejeti to mogoče za vzprejem v bogoslovoje. A jaz sem vedno ušel: Bom že skobil, vedno upejam,

da se mi vsuodah še pokaže rešilna veja,
a je mi bilo.

Tako se je zgodilo, da si nisem mogel po-
magati vse, odločiti sem se moral za Ko-
nak, katerega sem tako nerad stvil. Klo-
žilsem prošnjo za vzprejem v bogosloje,
rad bi bil zapisal v prošnjo, da stanim to
le na pritisk, da me naj ne sprejmejo, a
bila bi to nesmisel. Drugi so se veselili, a
moje srce je kroavelo. Ne pozabim dne,
ko sem dobil kralu našo odloko, da sem
sprejet, mislil sem, da imam svojo ob-
sodbo na svetu v rokah.

Materji se pravo nič nisva razumela,
jaz sem govoril le malo in če sem kaj re-
kel, tako je gostovo nastal prepir. Kodel sem,
da žalim mater, in bolelo me je to, a ni-
sem si mogel pomagati, moje srce je
bilo naglobojemo, nisem našel niti milje.

Čedno bolj se je bližal čas, ko bi imel sh-
piti v semenišče. Lúsel, da bom moral
kralu biti med temi gidoi proti sofi-
volji, ko me je moje srce oleklo dalje
na univerzo, se to me je tako presozela,
da sem se odločil do skrajnega in šel
o Celovec k znanemu gospodu, da bi

mi nasvetovali, kje dobiti podporo. Dal so mi naslode, pisal sem polu lepih rad, a po nekaterih dneh mi je bilo spovsveeno, da sem žalibog prepozno prussil. To me je do popolnega posulo. Zdel sem se, kakor bojevnik, ki se bojuje na življenje in smrt, hotel se ubraniti kundi sužnosti, a nazadnje mu upesajo moči, poberejo mu orožje in prepriščen je svoji usodi.

Tih sem bil, moje dree je bilo mrtvo, nedostopno vsakemu blažjemu čustvu. Zdel sem se o svojo usodo.

Redno bolj se je približeval sodopolni dan. Kadnje čase mi ni teknila nobena jed, nisem mogel prav govoriti, a kako pa ljudi, saj mi sren mi je bilo tako težko, da nisem mogel povedati tega nikomu. Konec sem se olegel k počitku in če tudi sem malo zadremal, kmalu sem se zopet zbudil in spomnil sem se, da po nekaj dneh bom že drugje, in spuelotelo me je po celim životu. Misel, da bom moral biti med drugim židovjem, ko ne smem ven, ko moram za vsak vsak prisiti, ki ga smem staviti, da bom končal takorekoč upel, ne sam svoj gospodar, to mi je bilo predeč. Tu potem misel, sedaj se moram

odpovedati svetu in se zaklemiti v tko
 celico, ko monam svoje srce položiti
 kakor kosa v grob, ta misel, da me je
 čisto razbuhila, da sem se valjal po
 postelji, hoteli pregnati te strašne pri-
 kapu, a zastoj. Tu bjeval sem se, do-
 kler nisem obnemagal, a zjutraj sem
 vstal, bled, zmručen in potel.

Prišel je zadnji dan. Spal nisem celo
 noč, pa kako tudi. Taj nisel, jutru boš že
 tam, jutru je meš slovo od sveta, jutru
 se moraš poddati hočš ali nočš v svojo
 usodo, ko nisi našel nobene rešilne re-
 šitve, vse to me je tako razburilo, da mi
 ni bilo moči stisniti oči tudi ne
 za trenutek. Mati mi je dala nekaj
 za pot, ni bilo veliko, iz katerega tjo-
 ka, zgodil sem pozneje, ker ona ni
 zamerala, da nes greš v bogosloje.

Poročil sem svoj zanjuterk, ne da bi
 bil kaj spregovoril materjo. Vstal sem
 in povraščil svoj klobuk podal sem
 materi roko, potem pa sem zginil
 iz sobe. Ke mati, ne jaz nisva spre-
 gosnila besede, saj vem, vsakemu
 je bilo čudno pri sreci. Ke sem hotel

reči materi: Mati, vi ne veste, kako jaz tu
pim, a ker želite hi, vas ubogam, a vedite,
če ne bom srečen, in postaneu slab du-
hovnik, boste odgoščeni tudi vi in bog ve,
ali se ne boste praveje kesali, da ste tako
nasvaliz menoj. A mislil sem si, boljše
je, da sem liho, če tudi mi je bilo od tuje
pokviti.

Tako sem se tedaj poslovil od doma. Ko-
likokrat sem se pa poslavljal, a bilo je vse
družnè. Dokler je še oče živel, mi je dal
vedno lepe nauke; ohrauil sem si jih v
sreči in se nauval po njih in mi ni
bilo v škodo. Tu ko je oče žalibog puzgodej
zatisnil oči, dajali mi je mati vsakokrat,
ko sem odhajal v mesto, lepe nauke.
A danes, ko sem se tako nečest podal v
drugi svet, ko sem nastopil pot, ki me
najpelje do stana, v katerem bi me moja
mati najrajši videla in kateri korak
sem tudi le stokal, ko sem ugrabil na-
ter, žestoujati ose, danes, ko sem bil tako
pohat in sem najbolj potueboval kolajž,
danes so bile ustne moje matere molče-
če, urzlo mi je stisnila roko: da bilo ni
je počiti od žalosti, razjokal bi se, a ni je

bol je bila pregluboka, da bi ji mogel dati
duška.

Šivel sem iti še o Kelegno Kaplo, kjer me je
čakal moj prijatelj Pere. Bilo je 4. oktobra 1898.
Po maži posedeli smo še nekoliko skupaj
o župnišču, a le prekmalu minul je čas.
In psitri voz je pridredal, ki bi nas šivel
zapeljati do Lincevasi. Hitro dirjal je voz
naprej, kakor bi se mu posebno mudilo,
postiljon je zakobil kakor nasadno
sovo persem. Pač mnogokrat sem ji sli-
šal in vedno me je razposelil ta mili
glas že nekdat, ko sem z dedkom pasel
kopy in tudi pozneje, a navno danes
spomnil me je na one lepe dni in tem
večja stoznost se me je polotila, ker sem
vedel, da je danes pač vse drugače. Tako
stojno so se naplegali glasovi, zdelo se
mi je, kakor bi slišal persem o slovesu
od živaljenja.

Pogledal sem še enkrat nazaj na Le-
berco, na belo celkvico, ki se je bliščala v
solson zahajajočega soluca. gledal sem
na domače hribe in gore. Nehote sem se
spomnil vseh lepih časov, ki sem jih pre-
živel v tem kraju, ko sem bil doma in

ljudi potem, ko sem se vračal iz tujega mesta
 domu. Vedno sem pozdravil žvečljem do-
 mačičku, svojo rojstno vas, ko sem se
 vrnil domu, lakotnega meca pa sem šel tudi
 od doma, saj kolajžil sem se, da ne bo
 trajalo dolgo in se potem zopet vrnem.
 Tu zamaknil sem domačemu kuaju
 groto v pučjari pozdravo, saj sem bil me-
 čen. A danes? Prav nič nisem gledal se-
 na domači kuaj, saj sem se poslaoljal
 od njega, saj mi kliti sem si mislal,
 Bog ne, kdaj ga vidim zopet in ali pa tudi
 srečem, o tem sem v tem stanju kakor sem
 bil tedaj, jako dovnol. Skisnil sem se o kol
 in da bi nekoliko pregral obojue nišli,
 zažalčjal sem si pe semco, ki pa nugo-
 kovo ni pričakala od meca.

Kruatu suro bili o tincisasi. Prisopital
 je vlak in hajdi proti Celovcu. Klitko prehitka
 se mi je zelela danaiuja vožnja, želel sem
 si, da bi trajala jako dolgo, da bi se mi ne
 bilo še treba udati kruči osodi. Moj puča-
 kelj kerč podal se je takoj o semeniščē, jaz
 sem se še pomislil o mestu. In napotuje
 sem šel, ker mudilo se je že. Pa težki so
 bili moji kuaki, vedno mi je hotilo po

glavi obrniti se in podati se nam drugam,
 a kam bi se naj obrnil, saj sem bil po-
 polnoma obupan, zapuščen, brez tolažbe.
 V tem puidem do bogoslovja. Nekdo sem
 se strasel pri pogledu na to postopje, saj
 se mi je zdelo hujše kakor jetnišnica.
 Hotil sem po dostojnjem in dol, pre-
 mišljajoč, ali bi šel noter ali ne. Pred
 sabo videl sem vrata, nekako čudno so
 me gledale, prav nič niso bile vabljoče
 zame, na drugi strani hodili so ljudje
 gor in dol, ki so oživali prostost, a jaz
 sem si mislil; meni bode krala od-
 klekala. Tu strasel sem se pri tej misli
 in hotel sem že oditi o mesto. Toda kam,
 kam se naj obrnem, kaj naj počnem,
 kaj preseče mati, kaj se zgodi z menoj, ali
 me ne bo pueklala, da bom nesrečen ves
 čas življenja. Vrata tega vprašavij oglela
 se je radeukrat name, nisem jim ve-
 del odgovora, bil sem čisto obupan.
 Čas je hitel, wa odbila je osem, kaj tedaj
 početi. Sika sem šel sem kvratam, sem
 ne vem, kako je bilo to, odprla so se glas-
 no zaškrinjajoč, govornik je zacinjal,
 in same od sebe so se zopet zapile, a

jaz sem bil v semenišču, ne vedel ali sam
 jam ali je uverica. Vsem pride moj
 prijatelj Krč, me pelje v obednico, a dišalo
 mi ni ničesar. Po meditaciji in večerni
 molitvi podali svojo k počitku. Krč, me
 mi je bilo novo, tako čudno. Še sem
 bil navajen bivati v svoji sobi, a sedaj
 bilo nas je po dvajset skupaj. Na Komman-
 do se gre spat, na Kommando se ostane,
 vse na Kommando, človek je kakor kak
 skupaj.

Blegel sem se. Potihnilo je po bogosloju
 učenju od potovanja in ker tu dišedijo
 vse nič nisem počival, sem kmalu za-
 spal. A le kratko. Bilo je kakih edina petih,
 ko se prebudim, misleč, da je že jutro.
 Hotel sem zopet zaspati, a ni bilo mo-
 gče. Prvič je misel za misljo, jedra
 bolj složna kakor druga. Nervi so sem
 se obdačal na svoji postelji sem in
 tja, da bi prougal obojne misli, a mi
 nisem mogel uapti. Ob petih smo vsteli,
 podali v cenko in potem smo stouili,
 kar je uveloval duosimmed. Predstavil
 sem se navratelju, ki je bil jako pri-
 jazen z menoj ker me tudi poprašal, kako
 mi ugaša. Pač bi mi bil najuajši

povedal, da me popolnoma ne veselil, a
 tako sem samo odgoasil, da upam, da
 se kmalu priidam. Občeval nisem
 z mnogimi, tudi govoriti se mi ni lju-
 bilo. Navčel sem v semenišču vse svoje
 sošolske - manjaniščne in nekatere druge
 iz različnih krajev. Bili so mi prijazni,
 a jaz se nisem mnogo bujal za to. Videl
 sem, kako so oni veseli, kako hitro so se
 privadili novemu življenju, videl sem,
 da so zadovoljni in srečni, in zavidal sem
 jim za to, polastil se me je celo neki tajni
 spol in mi ni dalo več miru, hotel sem
 iz njih svede, ker sem vedel, da njih
 misli niso nipe in da so različne kakor
 sto in ena. Vedno bolj me je prijemalo,
 nikjer nisem našel miru, bilo mi
 je pokriti žalosti.

Bil sem pri podkraovatelju in ko me
 je poprašal, ali sem zadovoljen, povedal
 sem mu vse, da sem skrajno nesrečen,
 da bi najrajši odšel. Navočeval mi je,
 naj se podam kraovatelju za nasvet.
 Sušel sem. Potožil sem mu vse, in mu
 tudi izrazil željo, da bi najrajši odšel.
 On me je zavel solaziti, češ, da me

ljudi v drugem stari ne čakajo rojice, da je tudi mnogo dupljenja, da je pač vsak začel kot žak, da razume, da je vse razburjeno, da pa vse to misre in da bom gotovo srečen. Če bi pa res mislil, da mi imam poklica, naj si proučim osem dni, potem se naj zopet oglasi. Nekoliko potolažen sem šel naprej, a veliko mi ni bilo bolje.

Po prvem dnevu bile so dva duševna hore vaje (recollectio) karin, kako nam je karinatelj podajal nauke, mi je fakou gafal, povedal je mnogo lepega in našel sem mnogo solazilnega, saj kupeverel sem kakor jeleu po studencu, da bi našel svo sredstvo, ki bi mi dalo dušni mir. Murgokrat sem v goreči molitvi prosil Boga, da naj mi da to milost, da najdem pravo pot, ali imam poklic ali ne.

V teh duševnih bojih minulo je nekaj dni. Navadil sem se malo na hišni red, pričela so se tudi predavanja in stem tudi duševno delo, kar mi je bilo jako ljubo, saj pri tem sem pozabil, da sem nezrečen. A le prepogostokrat prišla mi je nekote ona misel, da sem proti soji volji tukaj, da bi bil

pač kje drugod najši in v teh trenutkih sem
veliko trpel, čutil sem hude bolečine, segala
mi je ta bol noter do globine srca. Zato
sem porabil pravi čas kolikor mogče v
to, da sem bil med takimi kolegi, kiso
bili bolj veseloga značaja in pa med ta-
kimi, o katerih sem vedel, da tudi ulko
mamo najbolj srečni in katerim sem
sudi mogel lahko svoje srce odkriti.

Pisal sem svoji materi in ji razložil,
da se z božjo pomočjo vedno privabljam
novemu stani, in tako materi izpolnim
najskrajnejšo željo. A namesto tolažilnega
pisma dobil sem le žalostna posvčila,
v katerih mi je vedno le očitala in
tudi mi hotela verjeti, da imam resno
voljo postati duhovnik, da, pisala mi
je tako razgaljivo, da sem osled tega mo-
naj postal obupan in reči moram, bilo
je to kolikega spliva name, da sem tedaj
v Gubezni do svoje matere popolnoma
svrznil, ker sem si moral misliti, da
mi mogče, da more mati biti tako vedo-
učna s svojim sinom.

Edino, kar mi je še najbolj preganjalo
stožne misli, je bilo, da sem pisal mami

spise za bogosloški list Bratoljub in pa za
 mir, v katerem sem prvič čital: Iz
 mojih pastirskih let, in dve humoreski:
 Kako so na Reberci zaklad kopali, in
 Kako so na Reberci volkovi tulili. Moje
 največje veselje je bilo, ko je prišel mir in
 sem mogel čitati svoj spis.

Tako so mi petli dnevi naprej: otožni
 jesenski čas oplival je še bolj name, da mi
 je bivanje v semenišču bilo še bolj hujši!
 Bili so dnevi, ko nisem imel nobenega
 veselja, ko sem sovražil celi svet. Sope
 odtušski kot bogoslovec sem splošnoval,
 a tudi le to, kar sem mislil, da bi sto-
 nil kaj iz lastnega nagiba, tega nisem
 mogel, manjkala mi je vsaka gorečnost,
 in iz tega sem tudi začel spoznavati,
 da nimam poklica. Tako je prišel božični
 čas. Tedaj je navada, da imajo bogoslovci
 velike duševne vaje. V nekem oziru sem
 se jih bal, v drugem zopet sem bil rado-
 veden, kako bodo oplivali name, upal
 sem, da uspebiti potem zadovoljnim toliko
 gažljivi duševni mir. Kot pridigarja
 smo imeli jezuita p. Janenbichler, ki je
 takaj pri prvi pridigi meci jako ugajal.

Govoril je tako prepričevalno in tako do nea segajo-
če, da sem želel vedno ga poslušati. Pozabil
sem v tistih dneh čisto na svet in vse
monam, bil sem srečen. Pripravil sem
se na sprovod in jo napravil čez celo
noč je živeljenje. Tako kamor sem
odšel od nea, čutil sem se tako slaj-
šnega in veseloga, da sem bil res pravo
godsobsejen. Želel sem si, da bi vedno tako
ostalo.

Kalibog, da ni bilo tako. Lotila se me je
zpet prejšnja staznost, moje stee je pač
hupenelo naprej, hotel sem ven iz teh
temnih zidov. Kse to pa je aplikalo na
moje zolnaje. Prej' udeča lica začela so ve-
neti, sui' veseli obraz je zgineil, postal sem
resen in tudi drugič ni sem bil zolnāv.
Kačel sem bolehati na želodcu in sem
sled tega popolnoma oslabil. Bilo je
ravno pred skušnjavii čez prvotecāj, ko
sem popolnoma oslabil in sem se moral
oleči. Moraj sem toliko skuesal, da sem
mogel delati skušnje, ki sem jih všeu pravo
dobuo izvršil. Kato pa sem šel k zolnāviku,
ki mi je svetoval, da naj grem domu, da
se ozdravim. Sepe, meni ni bilo nič bolj
gubo kakor to. Šel sem k nasvetelju in mu
povedal celo stvar, ki mi je tudi dal dopust,

dokler se ne ožduavim. Kmal sem bil, da sem
 mogel za nekaj časa zapustiti to zidlože, ki
 me je uokilo na duši in telesu.

Ko sem prišel domu, se me je mati prišla
 šila, ker je videla, kako izgledam. Si pa gotovo
 zavradi tega zbolel, ker se ne veselil: „Mati se
 pravi,“ rekel sem ji nato, a drugoga nič, ker
 sem itak vedel, da nič ne pomaga.

Da sem mogel živati zopet glavo prostost
 in sprost zopet čisti plavinski svet, vse to
 je jako dobrodejno vplivalo na moje žive.
 Obiskal sem v tem času tudi nekatere sodaljeve
 prijatelje v Selah, na jezercu in v Valburgi
 in ticeu župnika Nagel, oz. psovizupa Karola
 Hraba in Josipa Leichen.

Sveq je koprel in prijazno, dobrodej-
 no pomladavsko soluce dobivalo je od dve
 do dve več noči. Pomladavske kožice pogle-
 dale so iz otajane pulpe in napravnale cele
 mu svetu bližujovo se spomlad. Hodil sem
 po slučnikih knjajah, posredoval sem na raz-
 valinah nebenškega gradu čitajoči ča večerjeve
 povesti. Tegal sem kožice, fid decal o kufigo
 kot v spomnu. Misli sem si zraven, pom-
 lad se oglaša v naravi in z njo usoo živ-
 ljenje, pomlad se vne klodi v moje svet,
 da mi bo pripala lepša zanj. Tu pri-
 tej misli bil sem srečen, zadovoljen in
 pozabil sem skounaj, kaj sem vse prestel.

Približala se je velikarici. Prvič je moj prijatelj Perč donnu na počitnice. Bil so tedaj obkaj lepi časi, kajti imel sem izvestno dolgo in vseh tega sem tudi že ozdravel. Iz Fruta prišli ste dve vojakinji Piola in Kofka k Luku donnu na obisk svojih starišev, vseh tega se njih brat iz Nemškega, ker je moral k nam domu. Bil sem tedaj izbovne volje in ne sem, da bi bil tedaj toliko napolnjen za zabavo kakor tedaj. Ljčili smo do svoj srcha. A nič ni stalnega na svetu in tako so tudi te ure minule in prvič je čas, ko sem moral zopet v semenišče. Pač me je spreletela misel, da sem moral vrniti v oni kraj najraj, kjer sem sedel, da me čakajo le žalostne ure. Prav težko sem se navadil na puščini med. Ko videl sem pa tudi, da sem popolnoma izgubil veselje postati duhovnik. Prej, ko sem šel donnu, sem se takorekoč že navadil na to misel, a sedaj, ko sem bil med svetom, prišle so mi druge misli. Posebno pa je vplivalo na me, ko sem videl, da je bogoslovec Heipshaupt tretjega letnika pustil vse skupaj in se podal o frumost na vseučilišče.

Mislil sem si, če ta que in se ne boji nobe-
nik težav, čemu bi ne šel jaz. Tu vedno
bolj sem se vglobil v to misel in le to
mi je hodilo po glavi, kako naj pridobim
suočinstva, da bi mogel študirati na vse-
učiliščih.

Po naključju prišel sem enkrat k K. K. Rosla-
ou legat, tehničnemu sodniku kopenske vojske
ne, na obisk in mi nazložil celo stvar, da
pač nimam poklica ga duktovnika in da
bi najrajši izstopil. Nato mi pove legat, da
se je izrazil tedajni dejelni predsednik
Freidenegg priki stoluemu puštničavteru
Kilspieles, da potrebuje slovenskih uad-
nikov in mi je nasvetoval, da naj se ogla-
sim pri njemu, morda bi dobim službo. Re-
čeno, strofeno, moj sklep bil je gotov, neka
nova moč me je presilnila, hotel sem se
prebiti težkih spon, ki so me vezale na
semenišče. Jabil sem se pri dejelnem pred-
sedniku in mi razodel moje želje. Nato
me vpraša, ali imam pač juridične študi-
je, kak sem usual svoje zanikati, a
priponvil sem, da bi se jim jako nad-
posvetil, če bile količkaj bilo mogoče. Pred-
sednik mi je to obljubil v tem oziru,
da mi dodeli ustanovo, za kar sem

ga priskrbeno prosil.

Takšen je bil sedaj uspeh moje audijence. Temelj je bil položen in zupjim sem dobil tudi svojo pogumno, novo moč.

Po nasvetu Legata vložil sem še prošnjo za Radogojcovo podporo v Ljubljani, kateri denar bi moral vse po dovršitih študijah vrniti.

Skorjen je bil sedaj moj sklep zapustiti bogoslovske in se podati na vseučilišče, da bi študiral pravo. Da pa sem se odločil spremeniti moj stan, zato sem imel so je ozuske.

Če kdaj se nam je razlagalo o pridigah in puziranih drugih puzirnostih, kako ineniten in svet je duhovniški stan, a kako velike so tudi dolžnosti, ki jih ima spolnsati duhovnik in gorje in nemir, če jih ne spolnsa, velika so njegova odgovornost večja kakor oseh drugih. Kako je osakemu svetovati, kadar ne čuti te moči v sebi, da se obuje nam drugim.

Ose to pa je jako vplivalo na me. Čutil sem se preslabega, da bi bil kos tej ozvišeni nalogi, da bi pa sprašal svoj posel samo polovično, to mi zopet

ni pripustil moj' čut natančnosti, ker
bi po tem kakem nikdar ne imel miru
ne vesti in bi vsled tega tudi postal
nesrečen.

Videl sem pa tudi kolege, katerih pred-
življenje je bilo namno naspustje sedanjemu.
Prejšo življeno svet, se buigali malo za vero,
a nazadnje, ko so vse poskusili in nika-
mor drugam niso mogli, iskali so svoje
zavetje v bogosloju misleč si, da le pri-
de do dobre službe, drugo mu ni dosti mar,
t da bi to temu lažje dosegli, oblekli so drugo
naučbo, se delali soete in se klivili, le da bi
jih imeli predstojniki rajši, a v srecu
sam je bilo drugače in da je bilo to nes, po-
kazalo se je kuralu, kajli kakor hitro je por-
tal duhosovnik, potem je pokazal svojo
staro naučbo, s čimur je duhosovnikem
stann le škodoval. Ne misli kdo, ki bo
nekdaj čital le vestice, da sem hotel s tem
obučevati duhosovnike, nikakor ne, ampak
povedal sem resnico, kajti če bi ne bili taki
ljudje spreveti v bogosloje, bi tudi ne prišli
duhosovniki med ljudstvo, vesolj katerih
ogled duhosovništva le pogostoma kapi.
Predstavljal sem si namikaj drugič,
a o mnogih stvarih sem se bui' ok' vokal.

ose to pa mi je šlo tako k sreci, da sem šle
nil, dlatitemu stann sloo.

Pisal sem svoji materi kakor tudi Komen-
datstvu z namenom, da jih poslagoma pri-
pravim na ta korak.

Moji kolegi o mojem sklepu niso nič
vedeli razen nekaterih, katerim sem to
nazgodel in o katerih sem tudi vedel, da
ne povejo nobenemu drugemu.

Le težko sem čakal svicaš, ko bom post.
od dve do dve je bilo moje hupenjenje
večje. Mesec majnik je še minul, ker
je bila sedaj majnikova slavnost, a
junij, ta mi hotel minuti. Prvo leto
so bile birkoški začetkom junija in te-
daj smo tudi dobili prvoletniški nižje
redove tako zvané - minoves. Sva-
mesto, da bi me to proumgačilo, stal
sem še le bolj mladen in stem tudi
popolnoma prepričan, da je boljše, da
izstopim.

Le pričasi so takli dnevi. Na vrtu so
bile outnice, ki so kazale prav lepe popke.
Ker si sem stal ves zaničljivi pri tem
gumu, ko pride moj prijatelj in me praja,
kaj tako puenišljivi in nekote sem
mi rekel: Danes nisem nič prav vesel,

a ko bodo te noje ceste, upam, da se vme
veselje tudi v moje srce. Tu od tega časa
hodil sem vsak dan gledat na popke, le
daj se napostej, in bolj ko se je bližal ovi
čas, tem veseljaji sem postajal.

Vesetje mi je še bolj povzdignilo, ko mi
trofejnu nabran nisem bil potujen,
raj zame bi bilo to usodepolno, moral
bi zopet še eno leto čakati, puej da bi mo-
gel na osvobodilšču. Bil sem silno napet,
a to je bilo dobro, neklo se je, da vrnem
srčno hibo in bil sem osjaščine prost.

Nič ni stalnega na svetu. Če je še tako
veselo, tako mine vse, nič bi ničlovek še
koliko želel, da bi ostalo tako, tako ni mo-
gče. A namo ta nestalnost nam pa
daje tudi tolažbo, kedaj smo žalostni,
da ne bo vedno tako, da se časi spremin-
jajo in nam zasije lepša zanja.

Ker se mi je moja stara bolezen, ki sem jo
imel po prvi, kmalu po veliki noči zopet
povrnila in sem vsled tega mnogokrat hudo
bupel, praxim sem nasvatoelja, da bi imel
delati skušnje iz hebuejskega osem dnuj
paej skupno z dogmatiko, kar mi je nav-
natej tudi dovolil. Skleuil sem namreč,
da napravim vse skušnje, da tudi častno

zapustim bogoslovo je, da bi mi nihče ne
mogel očitati, češ, skušerij se je zbal, ali da
je samo lenavil to leto.

Napravil sem skušnjo dobro. Takj sem se
podal nato k naravnateljju, bilo je 12 julija 1899.
Kakoalil sem se mu za lepe nauke in za vse, ker
mi je bilo v korist, a mi tudi nazočel, da
mislim spremeniti svoj starr, ker sem spoz-
nal skoz leto mojega bidaupa v bogoslovoju,
da nimam poklica. Čudil se je temu sklepu
kemu bolj, ker je mislil, da sem našel poklic,
zato mi je se enkrat sotoaal dobro premis-
liti ta korak zatujajoč, da je naravnateljstvo
imelo o meni najboljšo mnenje in da ne
vedno radi z odprtimi rokami sprejmejo.

Kanilo me je to zaupanje in kakoalil sem
se tudi zato, a predmugavčti so se tega skle-
pa nistem mogel, noje vse si je želelo na-
prej, naprej iz tega pidoofa. Tako sem se
posloil od naravnateljja, ki mi je še očel
božji blagoslov in obilo sreče v mojem
novem starru. Ločil sem se se v najbli-
šem spoznamulpenju od sosega pred-
stojnika in to mi je bilo gubo. Msem
hotel iti v nemcu, hotel sem iti v niuu,
da bi mi v poznejšem čassu nihče ne
mogel kaj očitati. Bival sem celo leto

v bogosloju, tudiil sem se, da bi našel po-
 klje in kem rini suca, ni bilo uspeš,
 morala je biti tako bogja oolja.

V najboljšem sporazumljenju bil sem
 se tudi od padraonatelja Schmidt, s katerim
 sva imela sicer večih nabuke, a v obič
 je z menoj prijazno postopal. Posloviti
 se od drugih profesorjev opraviil sem
 oia oficijelna pota in tako sem tudi mo-
 gel iti iz bogosloja, kedar sem hotel. Spr-
 vil sem vse nečt v Kovčeg, zraven tudi
 kolan, kajti oblekel sem se takoj civilno,
 poleg tega še tudi banet in singulum casti-
 tatis, kak sem hotel sknaviti kot krajem
 sponim na moje bogoslovsko leto. Samo
 kalak mi je še ostal, katerega nisem hotel
 oduriti. Po kovilu ušel sem tedaj
 nekaterim zbiranim prijateljem: 'Kako
 imam na prada; kolo da kaj? Koliko
 gotkavos? 'En goldinar.' 'Še volja.' 'Kudal
 sem mi jo, a z goldinarjem sem šel na
 večer v gostilno in pri sladkem vinu
 sem skušal potopiti vse one neprijetne
 sponine, ki sem jih doživel v tej dobi,
 in kako so se dobesedno izpolnile besede,
 da sem sajo kudo zapil.

Trisel peča, da bi imel iti iz bogosloja.
 Pa ne morem popraviti ovih črtov, ki

so mi tedaj navdajali vse. Tedaj sem bil
rešen vsega, kar me je toliko mučilo, od-
valila se mi je ona teža sol sosa, ki me
je toliko mučila, izpolnile so se mi nose
noide, da sem jo pet pust, da greva tja, kamor
me sree veseli. Kabvalil sem se Bogu, da mi
je dal to milost spoznati, da naj klicem
sluogo pot, pustil sem ga pa tudi, da bi naš
sreco v sojem novem stanu.

Poslovil sem se od sojih prijateljev, po
sem pa kajdi pri vratih ven. Zopet je zacing
lalo kakou pericii, ko sem se podal v bogo-
sloje, a danes se nisem nič strel pri tem
glasu, danes mi je danel tako milo in slad-
ko, raj sprijal mi je novo življenje. Skraj
bibil zavnikal, tako sem bil vesel, raj
bilo mi je navzo tako, kakou bi prišel po
jeduoletnem zaprem zopet iz ječe.

Bil sem tedaj zapustil bogsloje in svet,
ki je spoznal moje stališče, je odobral
moj ksoak. A spomnil sem se soje matee.
Nekoliko me je skubelo, raj veslel sem, da
je to za njo hud udarec.

Prišel si domu, nisem nič kaj smenil,
o mojem izstopu, a tudi ona nič ni kaj
smenila, vesela soa pa obo, pri čemda
je stvar, samo je bilo vrakem kajko

spregovariti kaj o tem.

Poslabljen se bil na tui premočije, prijateljev
 Linoua Mikel prvi tu kužju, Mlinar s Suvitelu
 in fantota Hauerhofer pod Jenbergom, Rossol
 je bilo jako veselo, bil sem tudi jaz dobre volje
 in tako sem tudi še povedal in zapel kako
 mešuo, posebno sem nad predaval štitar
 jezega Kasara, kar je prvi ljudstou vzbudilo
 sedno mnogo sreča.

Posebno pod Jenbergom smo doživeli mo-
 go veselih ur, iz tega časa izvira tudi dogodek,
 ki sem ga popikal v Lincu pod imenom:
 Kaksuski pucpi in sprava.

Dobro je moja mati vedela, da izsto-
 pim, četudi ji nisem posredal sam, a iz raz-
 ličnih mojih spazk, ki sem jih tu in tam
 upej raspusti napuasil, je morala spreci-
 deti, da mislim karu drugam. Ni pa še bila
 prepričana, ali res pojdem na osenčilistē.
 Skafal sem s svojo matusjo v obič prav do-
 med počitnicami, upala je, da me morda še
 karuo stem pripravi do tega, da se vrnem
 v bogosloupe nazaj. A tem kužje so burvili
 jezike drugi ljudje, posebno pa moji sood-
 nikli. Ko sem šel v bogosloupe, kedaj so
 se mi osi dobrikali in ta in ovi mi je re-
 kel, koliko mi bo dal, ko bom pel novo mašo.
 A hitro se je spremenilo njih mišljenje, ko
 so zvedeli, da sem izstopil. Vedeli so za vse mo-
 goče o groke zato, in marsikaj sem sliväl, kar
 me je jako peklo. Kato pa tudi večem, da od

tistega časa ne maram za sorodniške razun
 tebe Barbe v Velunju, sestrične Maričke
 ni je najnega strica Jakoba, ki so mi bili
 vedno dobri. Sorodniki se samostojaj poz-
 najo, kedar prideš do lepe službe, vsi se ti
 dobrihajo s tem namenom, da bi jim kaj
 dal, sedaj se tudi vsak posaša s Teboj in
 se hoali, da je tudi on pripravljen, da je
 prišel tako daleč, če misliti tudi piškavega
 sveta človeku ni priočil. Sorodnike mora
 človek poznati. Bore bi se mi nadalje godilo,
 ko bi se moral zamisliti na nje.

Napravil sem v teh povitnicah še dva
 izleta na jezusko, ker je bil pro vizor Hrebe,
 v prijavi družbi mislilo nam je do kaj
 lepik ur in reči moram, da sem našel v
 tej Krasni planinski dolini blaga sveta,
 blage ljudi, ki mi ostanejo vedno v blagem
 spominu, saj kdo bi pozabil vlega prij-
 tek, ki Kralj je pod Grintovcem, Kolo
 vedno veslega peca Tonga Topa, ki
 žal, je počiva pri fani Sv. Štefana na
 jezuskem in ne prepeva več svoje
 ljubljene pesni:

O Koprutal, di pfäus sul
 mid i job di so gaur,
 N Kömst vor laibst a liab
 di daff me gläub
 Möllig un daff glai man
 Ne so časi, ko smo pri skulenju prepevali;

pozno v noč, Kje so tasi, Ko smo gniljivo
 jelnali slovo v jezuskem klancu. Ve nica,
 Konec meseca avgusta pisal sem
 na ravnateljstvo rektorju P. Schneider naz-
 navnoši moj izstop v radno. Dobil sem kha-
 lu svoje dokumente in začen šetudi
 pisuro, v katerem mi ošči ravnateljstvo
 meče s vssem stann, naj nikdar ne poja-
 bim, da sem katoličan, saj edino v veri,
 v Kristusu je meča in ošči, ki se bojujejo
 zoper cerkev, ošči obue nagajo in si nag-
 bjujejo glave ob sudni škali katoliške
 cerkve.

Karilo me je pisuro, zapomnil sem
 si dobno ose in se hočem tudi po tem
 ravnati. Ker spoznam, da je to tudi res-
 nica. Sedaj, ko pitem te vstice bivšega no-
 jega ravnatelja, le tega mi ošči med žboi
 mi, a njegovi nauki so mi o spominu
 ošči pogledam njegovo fotografijo, zdi
 se mi, kakor bi stival njegove puidige, poke
 resne, prepričevalne vsebine njegove
 s finim razumevanjem človeškega
 žolperja. Bil je res jezuit, fine navb-
 razenosti, ki se je moral ovačkounu
 prikupiti. Blag mu spomin!

Tedi meseca kimsoca dobil sem
 iz Ljubljane rešitev moje prošnje za
 Kadogovo podporo, zagotolpenih mi
 je bilo za prvo leto 300 Kron.

Blizjal se je čas, da odidem na univerzo,

poizvedel sem uataanko, kakšne produkte si
 mislam priskrbiti za. Tecičaj, prijatelj mičkol
 dobil mi je tudi v Gradcu stanovalne, težje,
 posadil mi je nekoliko dreva in tako
 je bilo vse pripravljeno, da odidem.

Doma sem slibal tu in tam glasove
 ki so rekli: saj pride kralu nazaj, in še
 komendator Šerakelj je rekel: Koli na-
 zaj v bogosloje, se boš kesal, če greš na uni-
 verzgo, saj prideš kralu nazaj. A jaz sem
 rekel, da je moj sklep stopen, ne morem
 več nazaj.

Da pa je nazaj mojemu sodnemu
 sklepu še to uplivalo na me, je umljivo,
 saj vendar nisem mogel vedeti, kaj
 mi priinese bodočnost. A mislil sem
 si, zame je sedaj samo jedna pot, na-
 prej: nazaj nikdorkoli. Tu pri tem je
 tudi ostalo.

Koja mati postajala je od dne do dne
 bolj žalostna, le malo soa govorila, saj
 sedaj je vedela, da je kesnica z vsem čisti
 čem. Smilala se mi je, a pomagati ji
 nisem mogel.

Fakto je minul čas počitnic, prišel je
 čas, da odidem v Gradce na univerzo.
 Dne 3. oktobra 1899 zvečer naznanil sem
 materi, da jutro odidem v Gradce na
 univerzo; molče soa se ločila, saj vsako
 umu so napolnjevali različni čisti srce.

Na vsencilišču.

Bilo je 4. oktobra 1999 zjutraj, ko bi imel odbiti v Gradec. Mati mi je skudala zajutek, jaz pa sem še spualil zadnje reči skupaj za postavaufe. Mater in sestra sta mirno spala, mati je pospravljala v kuhinji, jaz pa sem govil zajutek med različnimi občutki.

Prisel je čas, da se poslovim. Nekako tesno mi je postalo v tem trenutku, čutil sem, kako odlečilen korak stoin za celo soje življenje. Tel sem k svoji materi, da v zamenu slovo, "mati," sprejmi me ne kako razburjen, "jaz grem, ne zamenujte mi, a jaz ne morem drugače." Tudi, "Kamur hočeš, najaj te ni treba več," to so bile besede, ki sem jih slisal od svoje matere. Podal sem ji no ko rekoč: "Srečno, a ona nah. Piš me v rko, in tako sem se moral posloviti, ne da bi mi mati dala rsko, ne da bi mi me govrila prijazno besedo, brez materinega blagslova zapustil sem soj dom. Kaj sem občutil tedaj, tega ne morem povedati, čutiti more to le tisti, ki je bil že sam v jednakeu položaju.

Bilo je jesensko jutro še o polmraku, goste megle pokrivale so hrib in dol, ko sem zapustil

navodilo, ki mi ga je dal moj prijatelj frauc
Michorl iz Bistrice o Rožni dolini, katerim
bi imel skupno stanovati o Jakobinigu
št. 84. III. prišel sem po daljnem popraševanju
na cilj vspeh želj. So spodnja bila je večkrat
na udosa Matič, ki me je spujela prav kri-
jano. Fudi Thalburger bil je pravo ljubeznivo
z menoj. To me je kaj sijnacilo, posebno ko
mi je vse razložil zaradi in skupce in kam
se imam obrniti, da dobim to in ovo pod-
poko. Toba je bila prav prijana z lepim raz-
gledom na Koralpe, kar me je o toliko ko-
la žilo, da sem videl domače planine.

Drugi dan podal sem se na vevčliščē.
Pa imogo čuro napsljevalo je moje sre-
sodepleu je bil Korak, ki sem ga storil,
veliko sem se upal, kajti negotova bila
je bodsčnost, toda naj velfa, kar hoče, zdaj
sem bil enkrat tukaj, ne nazaj, ampak
naprej. Tu tako sem stopil pred veličastno
poslopje, ki je napuvalo s svojo veličastno
starbo negotov otis name. Glave črke na
protelju: Universitas litterarum Caesara
Francisca spominjvale so me na soeta,
opisena tla, na katerih sedaj stojim, na
akademskih tleh, po katerih sem hre-
nel, pfer je vira učnosti, odkoder se človeku
odpira pot v življenje.

Tu vpliknil sem z duha: O Alma
mater, posoctim se ti kot svoj gostinju,
Tebi se izročim, vauj me in izpusti me po

dovršenih študijah svojega.

Tu stopil sem v puščevno vojo, sredi med dijake, katerih je kar mnogo. Nihem vedel, kam bi se obrnil, saj bliiso osvitnji obrati. Kar naenkrat stopi pred me moj prijatelj; kuku Heidelet, sedanjí zbirarnik v Klitobeu. Kaj pa ti tukaj; me vpraša zavišen. Razodel sem mu vse, z veseljem me je spregel in mi takoj dal potukna navodila glede inškrpcije. Ko sem sicer no našel dotične tiskovine, izpolnil tudi vse rubrike, in zapisal, kakšne predmete bom obiskoval v puševni kočiji in sem bil nazadnje puševnično in matuikuliran kot jurist, podal sem se proti dopoldnu iz univerze in zdelo se mi je, kakor bi mi odpadel velik kamen od srca, saj zdej bil sem sin Alina mater.

Moja druga post bila je v društvu Triglav. Profesor Dr. Jakob Sket nasvetoval mi je, da naj pristopim temu društvu, da se nasdušim za slovenski narod in naznamem Gubevni za druge sootnuje mile mapke Slave. Prisel sem tedaj v puščevno društvo Triglav v Heinrichstrasse št. 7, kjer sem se predstavil, na kar so me Triglavci spregli z veseljem, še posebno zaradi tega, da je zopet akademik veš z kouske dejele, katerih je itak malo kakor belih vran. Na ta način sem se kot Tri-

glavari kralu se namil z slovenskimi dijaki
iz vseh krajev slovenskih dežel.

Predavanja se tedaj še niso pričela in
tako sem psrabil to priliko, da sem najprej
ogledal mesto, ki mi je jako ugajalo, posebno
dlični Schlossberg s svojim nebeško lepim raz-
gledom po celotnem mestu in okolici Karlov
s svojim udobnim napravanjem.

Tako so mi bili prvi dnevi. Bilo mi je
prve tvidni precej teško pri srcu, saj vedno
mi je bilo pred očmi, kaj potem, če ne morem
skajati s podporo, kaj, če obljubljen ustanova
ne bo izdeljena; in ti domni mi reči, da
sem obnemragal, jaz grem nazaj v bogatstvo
in oblečen zopet čisto sukujo, da, in ne, tega
nikoli ne, tako se je odločno v priložnosti
Guel sem tedaj velike duševne muke in
ko nisem vedel, kaj storiti, prišel sem
nehote v franciškaško cerkev preser
ob petih. Bila je krasno neka slavnost, ve-
ličastno so donele orgle, krasno je bilo petje.
Tu naenkrat zapredudovnik: Te Deum laudamus.
Tu zopet so zadonele orgle, petje zapeli so ve-
ličastno krasno in ljudstvo se je pridružilo.
Tedaj pa je tudi moje srce pričelo skelje-
no pogum naredil me je, saj mislil sem
si, tudi tukaj je isti Bog, ujam naj se
izročim, on me bo oaroval in vodil, da ne
zgrešim pravega pota. Polu navdušenja
zapustil sem cerkev, v kateri sem našel
kolajbo in misel za vse boje žrtve upa. Ni me
ni več stalo, če sem videl svoje. ~~Stavari~~
Ni so bili puenožnega stann in veselji, ki niso
poznali skubi, kako bodo skajali, nič več me

nistrasila misel, da se moram spraviti popolnoma le na svojo pest naprej, raz pršle so se le misli kakor črna nebla in puskajalo mi je ljubko solnce veselja, navdušenja ga moj poklic.

Tako je minul prvi čas. Udomačil sem se popolnoma, vseučiliško življenje je prešlo mi je kmalu v kri in kelo.

Sredi oktobra pričela so se predavanja. Bilo je prvi dan strokovno predavanje za štiri fakultete, ki ga je imel slavoboznani profesor Feves. Bil je moj ješivlas, sedaj 69 let star, ki je bil že nad 50 let na univerzi. Častljiva je bila njegova postava in videlo se mu je, da je skušil mastrikat. Ko pa je začel govoriti, videlo se je, da to ni stavek, ampak mladenci, ki stopi poln idejlov na akademična tla, kajti govoril je stakim navdušenjem in tako prepričevalostjo, da nas je navdušil se namo- ma. Dokazoval nam je nesnost namenov, »Katerim smo pušili, in da smo srečni, da smo mo bita tukaj. Kato pa naj tudi nikdar ne pozabimo spolnosati svojih dolžnosti, ampak pridno nabirati znanje za bodočnost. Videla in čifra da u- gabam Alma mater, sklenil je svoj govor in z navdušenjem zapustili smo dobravo. Kaj pa sem se mnogo premišljeval o tem in tudi sklenil, se bedno ravhati po teh zlatih naukih.

Blagi profesor Feves naj mi opusti,

ako tukaj povsem neko anekdoto o njem, ki je
obče znana. Ferres se je nahajal veliko v bližini
bi visokošolec, med katerimi je bil kakor
sče. Nekdo se je pripekilo, da ga je dobil pro-
fesor Ferres malo pod kapo. Doum que de
ustavi dijaka, ki ga je spoznal po čepici na
glavi in ga prosi: Mippu ten, mo dan professa
Ferres inofus? Dija: abas tena professa in
jo ploppa tena. Profesor: ju, duß in dan
tena bin, duß maßt in pson, abas mo in
inofus, duß maßt in inofus.

Fakta in evakib sloge ob pripoveduje
se mnogo o njem, saj pa je bil tudi profesor,
ki je bil popularen, ne samo med dijaki,
ampak tudi po celim mestu.

Sredi oktobra začela so se predavanja
in poslušal profesorje Ferres, Haumann,
Furtshand in Luthin. Poslušal sem
tudi profesorja Meinong, ki je preda-
val filozofijo. Predavanja bila so zanimi-
va in zato so me hitro nasmle. Med tako
zanimi, akademieum quadrum pa
smo se odpočili, ki je trajal tudi do pol-
ne.

Fakto je nimul dan za ducosom dopold-
ne na univerzi, popoldne pa o English
kjer sem čital časvike, se pogovarjal s
govarisi in se tako vedno bolj seznamil
z drugimi Slovenci. Meseca oktobra je
tudi bilo prvo zborovanje s prostori
sedanega Hotela zur Stadt Lienz
sedaj Heiterhof. Dejstvo, da sem videl
toliko Slovencev sredi gradca, napuavilo

je namre moglšen stis. Tu ko se je po končanem pousovanju začelo veselo prespevanje in sem slišal mile slovenske pesmi, me je to do kaj navdušilo in bil sem vesel, da sem bil pri tem društvu, kjer sem se še temu bolj navduševal za svoj narod. Bilat tega, ko sem pravil, da sem bil o bogoslovju, smernovali so me tovarniši, leme naba, in to ime mi je tudi ostalo. Ko smo se po drugem pousovanju zbrali zopet v gostilni pri Kaubetu in se je slovil pravošlri slovenski klub s predsednikom, kostajniko, desnim in levim fiskužem, karitativnim, vendaritjem in Klobasarjem, padla je po predlogu tovarniša Ferd. Müller - Kovšca uloga Klobasarja name. Malo je bilo mene strah, a zdelal sem jo, če tudi nisem poznačil horonicičnega srnaka.

Preru dni pognuje, bilo je nekó soboto, imela se je vsiti proruscija junista Milana Geršak. Bilo je to nekaj zamre, saj proruscije še nisem videl.

Triglavanom Geršak bi imel biti tudi proruscirani neki karizole, skuree, manega društva, pri katerem so večina nana nemškutauji slovenskega pokoljenja. Zbrali smo se v veliki doboravi, "Sula" kjer se vsi jo proruscije in druge stvari.

Triglavani stopili smo na eno stran, kovarji
ši Karnijske na drugo stran. Steu se odpre-
jo vrata na vzhodni strani, prva dva bila
sta podela v talajju z barokom, in zlato palico, za
ujim dekan juridične fakultete, promotor
in nazadnje rektor magnificus z zlato veno
žico okoli vratu. Vstopili so se za zeleno mizo,
rektor na meji, dekan ob desni, promotor
ob levi strani in ob obeh straneh po en pe-
del. Na mizi bila je zlata kufiga in doktor-
ski diplomi. Dekan naznanil je rektorju,
da sta izvršila obadva kandidata so je
izpise dobro. Nato ostal je rektor in razjavljel
dal pomen tega trenutka ko sta dosegla naj-
višjo akademsko čast, da naj se tudi gra-
vedata vedno le časti in se vedno tudi tako ob-
našata, da sta vedna tega odlikovanja. Raz-
lagal je nadalje, da naj so se pridobljene znanje
porabita v prid človeštva, da steu tudi dru-
gim ljudem pomagata, kar sta se po tem let
navičla. Nato ostal je promotor in čital iz knjige
v latinščini, kjer se opominjajo doktoranti,
da se morajo vedno visoki časti, ki so sedaj
dosežajo, primerno vesti in obljubiti varovati
vedno akademsko čast.

Ko nato položita oba doktoranta na zlato
palico vsak po dva prsta, palec in kazalec z
besedami: *Spurdo ac polliceo*, vstalejo
osi navzgor v desno in z dvignjenim gla-
vom razglasi promotor, da jih invenije
sled človeških studij shranije doktorjem
tega prava in jim podeli s to manerje
diplomi s podpisom rektora, dekana in
promotora z pečatom univerze v rudičnem
ovoku. Nato se je podpisal dr. Geršak kot prvi

o zlato kufjigo prosknat kot doktor, nato
pa Nemec. Kaurijolec in se ob enem oba
zahvalila z formalnimi besedami: Pro
collato honore ac gradu dignitate gratias
meas vobis offero. Ko je nato, kakor je to spri-
jelno, segel de Goyssak rektorju v roko kot v
zahvalo tu še enkratne oblige, za približno
osi Triglavani, kakor je bilo tedaj običajno,
sviknat: Kivijo, da je kar zaorelo po veliki
dvorani. Vsem segel je tudi Nemec rektorju
v roko in tedaj pa so tudi Kaurijolec za-
pili sviknat: Heil. Toda naš živijo je vse
kaj drugače došel in Heil se je skoraj
zgubil med gusovitim. Kivijo, ki je
kretjikat bil že osled tega pravo Ruzer,
da pokažemo, da tudi živimo. Že nav-
dušenjem zapustili smo zapustili dvora-
no ter šli k obedu. Mirno grem po Harrach-
gasse proti Klubovemu lokalu. Tidel sem
sicer malo pred mano nekatero tovaršne,
in katerim sta prišla zapovedovna nemška
bunša, a se takoj odstavila. Kaj nisem
vedel, kaj je, mislil sem, da počem vpra-
šata. Kar uacukat pride tikim korakom
eden od teh bunšev - bil je Kaurijolec -
in meni se predstavi nemšč: Hf. Hf. Hf. Hf.
mir und geduld, ja ja Herr Hofmeister
Sie sind der Herr, der Sie sind Coulereudens sind,
Hf. Hf. Hf. Hf. Bil sem kar osepel,
nisem si mogel prav tolmačiti, kaj ova ko-
medija pomeni, kajti zgodilo se je vse tako

hitro, da mi ti prav vedel risisu, kaj bina to od-
govoril in tako sem vprava pustreji nem-
škem koroškem naučju prasał: Miin fassu.
Kannijolec mi pove nako še enkrat svoje ime
jaz pa susjega s priporabo: Njeng gub, mi-
trijungu, vobst polpungla. Ku stein je
majhuš kannijolec - imenovali smo jih na-
sadno kannijolec - odnesel pete in se spravoil
za menoj na tovarniša Lemart, ki je gledal,
kakor bi padel iz oblakov. Lene je bil ta dogodek
opoldne predulet živahnega razpustjanja.
Kak je pravil, kaj se mi je zgodilo. Na-
zadnje me prasaš tovarniš Müller: No, leme-
natar, ali je sebe tudi pokal? Ku jaz sem na-
sanko povedal cel slučaj in nastal je to-
meničen smeh, ko sem povedal, kako sem
ga vprašal za ime. Dobro, dobro, pritujeva-
li so tovarniši, natanaičniga najboljše ka-
ral.

Kvečer je bil tako pravi, do klor potus,
k kateremu smo bili prvabljeni vsi tri-
glasani. K tej slavnosti zvečer se vsi tova-
riši in med gosni, kotjem se razpeli-
jejo do poznega večera. Obovi se oficijlni
khor. Uloga klobasarija pripadla je meni in
sicer sem moral povedati o vprašanja,
kateri pes je na boljšem, listi, ki ima kratek
ali dolgi rep, kar sem rečil tako, da je ovi
boljši, ki ima dolgi rep, ker lažje niuke pre-
ganja; nazadnje sem moral obširno po-
vedati, kako je bil lemenatar kontuakivan. To
sojjo naloge izvršil sem popolno, saj gradiva
mi ni majnkalo.

Tako so minuli dnevi, navadil sem se popolnoma na ose naznere. Med ničujem in prijateljskim občevarjenjem mojimi tovaršmi mi je le naj hitro minul čas.

Med temi časom se znanil sem se po svojemu prijatelju Michael z župnikom Josip Jörker, ki je živel v pokopju v Gradcu. Bil je krasen in moj blagega srca, kiseriga naj rad obiskal, saj bilo je z njim prijeto občevati in mi je vedel povedati niansirnej garriridvega iz vspega vikanega žoljenja. Hal, da je bolhal in mi sled tega ni bil uspeh lep očien njegovega žisljenja. Karimal se je vedno za mojo usodo, in me popolnoma potudil v mojem sklepu, da nisem postal duhovnik. Snel sem ga jako rad in karim tudi njegovo sliko v spominu. Tresevtila me je usica, ko sem čital v Grazer Tagespost spsuladi 1906 v časniku, da je nagloma umrl. Bodi mi blag spomin!

Oprašal me bo mogče kole, kako pa sem stajal v Gradcu, ko od doma nisem imel nobene podpore?

Od doma nisem spsul nobenega pomočila, še manj pa kako denarno pomoč, zame ni bilo tedaj matere, bilsem sam in zapuščen, izvotien usodi na milost in nemilost. Kakor bodo valovi žisljenja gnali moj čoln, tako se naj zgodi, ali potem

srečno dosejem svoj cilj ali pa se pogreznem
v suedi sovražnih sil.

Kajnu Kabisogofere pospoue po zookdo
bival sem se od slovenskega podpornega
društva mesečno po 10k, od misverze po
10-15 obednic, po katerih sem smel toliko
krat zastavlj kosilo. Tako sem jih oostard, vsa
sih je bila pač prav vroča kuhinja goečer
in kono bimekel kakor oni, da sem za ve
čvijo pri peči tisto jed pogrel, ki sem jo
opoldne zavžil. Toda mislil sem vedno
na Hvitarskelega Bogolava, ki pravi:

Toda kaj mladost ne zmore,
Kaupa vsebe in puestkaolpa gone,
Su kedan malo bilo je zaslužka,
Toda je bila dobna suha huliška.

Su to me je potolažilo, da sem bil le zdav,
na vse drugo se pa pozabi. Glodal sem pa
očasih ves ta xifaj in bliši, ki sem ga vi
del pri damah na spuehodih ali ko so ti
ljudje iz gledališča ali katerega koncerta, vi
del sem krasno razsvetljene dobrane, v
katerih je bilo na bogato obloženi nizki
osega doolj, toda mislil sem si, naj ima
jo, Bog ve, ali so pa tudi srečni, jaz pa sem
šel mirno in z nepopisljivim veseljem
zavžil majhno klobasičo in pojedel quasen
kos kruha in se mirno vlegel ten saupl
o lepši bodočnosti. Da glava mladost
ti si srečna, ko staviš v prihodnost
ose upe, ko gledaš le v najlepši lni, saj to

je pa tudi ista noč, da ne obuenagajo, ampak hodijo po sturii, težavni poti, vda bi dosegli svoj cilj.

Minul je mesec november in ker so se končala predavanja že sredi decembra, sem pobral kar začetkom decembra šila in kopita ter se peljal dom. Doma me mati ni sprejela posebno prijazno. Povedal sem ji, da sem prišel na počitnice in da se bom učil doma. Kraven hišice moje matere bila je Hirolova hiša, pri njej pa Fridenika Seifuric in tak mi je dovolil, da sem smel stanovati sobi, ki jo je imel nekdanj moj oče, ki je bil tam oskrbnik. Tam sem se oredil vse pravo lepo in začel študirati, saj kaj drugega o zimskem času nisem imel početi.

Moje edino razvedrilo je bilo, da sem šel na Leberko, kjer sem obiskal pogosto na komenda torja Štebice. Ko sem prišel preko Kupum, začudil se je, da sem že tukaj in tako nekako dovoljivo je vprašal! No jultist, kako pa kaj? In pravil sem nato vse, kako se mi godi. Videla sta se vsak dan in pomenkorala o tem in onem. Ker razum svojih študij nisem imel uobenega drugega posla, sem hodil vsak dan na Miklavčovo na pošto, in pri tej priliki opel tudi pošto za komendatorja seboj. Za to uslugo dobil sem kozarec vina, po nekaj časa bil sem povabljen na kosilo, drugi dan zopet in nekako nehoti postalo je to običajno, n.

zadnje še večer in bil sem od slej stalni gost
 v Konevici. Bila je skub manj, saj težko bi
 mi bilo, shajati s tem denarjem, ki sem bil
 ga moral varčviti za univerzo, kar sem bil
 doma in mater nadlegovati, pa mi je tudi
 bilo težko. V družbi Konevicijskega ševca
 preživel sem tere, brez kakršne koli. Bil pa
 je tudi moj, ki je popolnoma sprevidel, da
 je boljše tako, saj bil je inteligenten duševnik,
 ki je mnogo skusil in videl in ki je preso-
 jeval svet z drugega stališča in imel tudi
 spoznanje, da je boljše ne podati se v ta stan,
 ki človeka ne veseli. Bil je pač moj blagega
 srca, da ne moreš lahko blažjega najti. Vedno
 hvaležen mu ostane, saj on je bil eden
 tistih faktorjev, ki mi je v prvi težki do-
 bi pomagal, da sem le tem pogumnejše
 gledal bodočnosti v obraz. Z njim sem na-
 pravil večkrat sprehod v Kelegovo kaplo,
 kjer so obiskala tamošnjega župnika Apleta,
 ki je tudi bil prav blag in gubevni človek,
 ki me je vedno gostoljubno sprejel.

Večkrat pa se sla k Guajmanju. In
 jenerj kapus in njegova žena dena bila
 sta od tistih, ki sta mi sla že kot dijaku
 na kolo in kjer sem se čutil kot doma-
 čega. Večkrat ko prišli tudi fantje iz vasi
 in zapeli svojo kakšno narodno, kajti kome-
 dator je rad prepeval in njegov tenor je
 bil še v njegovih pogrih letih lep.

Tako je v letu decembra in z njim lepi
 božični čas, minul je presimci in po svečnici

sem zbral zopet svoje knjige in kar sem imel sboj, se poslovil od dedece, mame, sestric in bratca ter se odpravil lakim sicer zopet v Gradec, da se poslušam k koncu tečaja predavanja o soho naprave Kolokojce, da dobim nadaljne podpore. To je bilo zame časno dražilo, se vestno učiti, saj vedeti sem moral, če Kolokojca ne napravim, se mi odtegnijo podpore in jaz sem zgubljen.

Režal se je koncu prvega tečaja, pridno sem se učil institucij ter zgodovine rimskega prava, kajti tuda je bilo, delati Kolokojce, ki so takorekoc najboljša pripravila za glavni izpit in učilo, ali se je kdo res kaj učil.

Drugega delal sem iz institucij pri prof. Fives. Praval me je o pojmu possessio, preceševala soa pomen corpus in animus. Po četrtimem izpraševanju dobil sem spricvala z jako dobrim uspehom. Da sem imel s tem veliko veselje, je razumeo. Kocer je sece to bilo povod. Titulus bibendi pri Finoler-Wastl na Kammeliterplatz.

Osminih duch pozneje napravil sem Kolokoj iz zgodovine rimskega prava pri profesorju Hanauert. Huel sem izvanredno saceo, da sem na oseh šest spr-

šavj sovno odgovoril, kar je tudi profesorja
očelilo, češ: po svetu krasling sp nis in naj
niš listi no oglaševati; in to mi je tudi
bilo v korist, kajti od tega časa me je poz
nal in kolok je bil tako srečen, temu se ni
nikoli godilo slabo. To sem skušal pri poz
nejših izpitih. V sled tega sem bil tudi
oporočen popolnoma kolektivne za II. letaj
kakor potem sploh za vsa leta.

Skupil sem tedaj svojo dolžnost za pro
tečaj in z veseljem spradal sem svoje sta
ri skupaj in se peljal domu. Moja mati
seve ni razumela tega, bila je sploh glad
napram meni, kakor bi jo nič ne biigalo.
Toda mene to ni bolelo, mislil sem si, oni
ne vedo, kaj to pomeni. Prišla soa vsak
dan zjutraj skupaj, čez dan pa soa se
le malo videla.

Knjalu za mano prišel je domu mati
ja Perč, tedaj bogoslovec v IV. letu. Bil je ma
lo bolehen. Tedaj imel sem prijekno za
bavo, hodila soa skupnoma počito, skup
no na koberco v Komendo in v železno
kaplo. Se prohitno namna je ni imel čas,
on je moral po kliničnosti nazaj v bogo
slovo, zadnje leto; po letu imel bi imeti
novo mašo. Ni bil posebno srečen, ni čutil
pravega poklica, najrajši bi študiral
medicino, toda materijalne razmere
bile so take, da ni bilo mogoče začeti študi
dij. Nadalje je tedaj v svojo usodo, viših

ni je bridko ložil svojo bol, a kaj se more, le
tolajiti sem ga mogel.

Do Veliki noči sedel je Matija nazaj v bogo-
služe. Kaj pa sem ostal še doma. Jobil sem
o tem času rešitev moje prošnje za ustanovo
za letnik v rok, kateri se je ugodilo. Bil sem ve-
sel, kajti sedel sem, da bom sedaj lahko stu-
diral brez posebnih bojev. Meseca majnika
peljal sem se v Gradec radi pobolšive in dobave
podpisov pri profesorjih, pri katerih sem
se bil spisal za drugi tečaj, potem sem se
pa peljal domu opravljen s potrebnimi knji-
gami za drugi tečaj.

Bil je lep maj, življenje v naravi prikazalo
se je v vsej bujnosti, bilo je vse v najlepšem
zelenju in cvetju in ptički so veselo pre-
pevali. Bil je to prvi maj, ki sem ga preživel
po dolgem času zopet doma, kaj prej sem
bil vedno le v mestu. Kako je to blagodejno
oplivalo na me, ne morem popisati, najrajši
bi zavrihtal od veselja. Htelo sem bil, pri stu-
dirah sem tudi imel srečo in v gostnem
sopru sem bil tudi na dobrem. Tudi moja
mati postala je boljša, posebno, ko sem jid
ustanove kupil celo obleko. Videl sem, da
jo je veselilo, še bolj pa mene.

V lepem majnikovih jutkih vpl sem
kupil, svoje učno, in šel po polju, se slegel
o travo ter preumisljeval, kar so učili slavn

juristi. Tako sem se učil v praksi naravi, obenj
 pa občudoval njeno krasoto. Bilo je pa tudi le-
 po, vse je cvetelo okoli mene, prijeter vonj se
 je razširjal po okolici, vmes pa so brevniale
 pridine bučlice po svetlicah in pestni metulji
 skali sladok med. Tu ptičice po drevoju so
 veselo puspovale in gradile gnezda za mlā-
 diče. Tu daleč tam na jugu sretili so se še
 sneženi vrhovi gora, ki so gotovo zavidno
 gledali na zeleno dolino. Tako je hitro minul
 dopoldan in ko se je od sv. jernega na Leber-
 ci oglasil zvon, ubral sem sosje Kovate proti
 veličastni komenci, kjer me je čakal gosti-
 ljubni spustem.

Da, lepi čas in lep let, kar sem bil na
 vseučilišču, nudili ste mi sicer mnogo
 skrbij in truda, a še več veselja.

Tako je minul lep in naj hinkudi polovica
 junija je Kralu pustešla. Da pa vendar
 blišči nekaj od predavanja, kajti, vira
 von je pa vse kaj drugega kakor vrtva čita
 v knjigi, podal sem se sredi junija v Gradec,
 kjer sem prsluval še en mesec predavanja.
 Življenje v tem času bilo je popolnoma mirno
 zgodilo se ni prav nič posebnega. Sredi juli-
 ja napravil sem kolokvije iz Pandektov
 in rimskega civilno pravnega reda, ne-
 to pa sem zapustil Gradec in stem
 dokončal prvo leto.

Le predno sem šel domu, dobil sem pismo
 od krančnika, da bi prevezel inštrukcijo

njegovega sina namo za čas počitnic, ker je
hotel iti študirat na tegosko akademijo
v Gradcu in je moral napraviti nekaj sprejemnih
izpit. Lene sem to radovoljno sprejel, saj me
je K. temu vezal že čut hvalečnosti.

Prejda sem se podal s svojim učencem
v Rožno dolino, obhajal je moj prijatelj Matija
mojo mašo. Knepla se je vršiti dne 26. julija
1901. v Kelečni Kapli. Da sem bil pri tem namo
čeu kot pri pravljali segan, se skoro razume,
dela je bilo sicer dovolj, a tudi veselja. Deležice
so bile Kofika Lukas, Reberčanka po Esdu, Funi
Dekraja, njena prijateljica, ter sestrice Marica
in Ivanka Leskovec, doma iz Kost na krajcu
Koru. Kaduji dve spoznala so z Matijem
na pravnici Frepala k. 1898. Ivanka bila
je posebno liho, nismo dekle in je morala
vsakemu ugajati s svojimi priprostimi, Gu-
berjivimi vednjem. Njena rudeča lica ka-
zala so zdravo telo in iz oči odsevala ti je
nedolžnost. Bila je blagega značaja, bilo je dek-
le, ki jo težko napleš. Bila pa tudi ni na-
pačne postave, saj njena lica bila so kakor
kri in mleko. Ni čuda, da sem se nekoč za-
gel za njo in da mi je bila jako simpatična.
Kelečdaj od Kost sem mi ni šla iz spomina
in tu in tam šla je dopisnica za njo v deli-
ni Erst, na katero sem dobil vedno ljub odgo-
vor. Bilo je pravo prijateljsko razmerje. Tako

sem bil skrajno srečen, ker sem jo po treh
letih zopet videl.

Dne 26. julija bila je tedaj promocija.
Peljal sem se z vsami školskimi dolžnicami v
Kaplo, kiso se kaj lepo postavile. V župnišču
bilo je zbirališče, sodeloval bi imel biti sprejem
v cerkvi Device Marije v Trzinu. Novomašnik bil
je sled, saj pisatelj je pravec ubri dan, ko stopi
preokval pred oltar opredeljat največej-
šo danitev. Spoznal sem, da so ga napelje-
vali različni čuti, a držal se je trdno, saj
kaj je more, olovek se mora udati v vse in
doakrat kolika je zasluga, ki zna prenašati
najhujše breme.

Zbrali so se svobodniki, med njimi v
prvi vrsti očče in mati, obadva že v 70 letih,
videlo se jim je pač, da sta srečna, a za-
kaj tudi ne, saj njuna najprijetnejša želja
je bila, videti njunega sina pred oltarjem,
levo, za njih duševni obzov je bilo to gotovo
utemeljeno, a vprašanje je, ali je tudi
kisti srečen, ki mora karvo stopiti v
ta stan karvo so jim starišem na-
lubo, ki misliče ne vejo, koliko boli in trp-
ljenja nakopičijo takemu sre. Kako pus-
tino osakemu prostost sreca, boljše je, da
osak sam doprinese žitev srečni, ko vidi,
da ni srečen, kakor da bi ponjem užival
mogoče očasih prao kvatko srečo, saj le tedaj
more biti srečna popolna in nekajena,
če svoj dragi skubi za te tudi z veseljem, ki

mi prihaja iz odkritosti in ljubezni, ki iz-
virajo iz ljubezni in miru, kar pa je
le tedaj mogoče, če si dal tojferu dragemu
prsto voljo.

Toda kam sem zašel. Misli so tedaj vso-
rodniški, saj pri takih prilikah najde se prav
širna žlahta, ki si jo mogoče prejškalzastny,
ko si kupel gladi. Meni se pa zdi, beseda
duhovnik - to je tako sladok med, na ka-
kega letijo vsi žlahtniki, vsi si mislijo,
on je po volji božji postal duhovnik po
stovolju zato, da jih bo quostuo podpiral,
ker ljudstvo si misli, duhovniku sploh
denar ne more in tudi ne sme poiti.
To je pač jako nealističen pojem, ki ga ima
žalibože naše ljudstvo; pravi poklic du-
hovnika je ljudem deveta brigada, lahko
bi rekli: Primum vivere, deinde philoso-
phari, to je njih ideal. Kato je pa tudi tako
marsi kateri nesrečen, ker je le žitva same
ljubja deloma stanišev, deloma sosedstva.
Ktem ogiru je pač tveba še pojasnila, toda
tako delo je težko, kajti manon je moč, pri-
kateromu je težek boj in ker tudi ne gda naj-
boljše dokazovanje.

Mnogokrat se zgodi pri takih prilikah,
da posodaja sosednik, koliko dober um
je že skafal, srecnici pa mogoče še poivena
gosa mi dal, na premiciji pa oblastuo
bedi za nigo zboru in blelega noomašnika

ter je in pipe, kakor bi gorelo v grlu.

Bilo je vse pripravljeno za odhod v cerkev. Bil je lep polstni dan in solnce je zelo posebno sodelovalo obsevalo številno množico, ki je stala pred župniščem. Novomašnik oblečen kot duhovnik, ki stopi naravnost pred oltar, stopil je je pred matriki pod baldahin grofo na uski. Kdajci zagodli so godci veselo koracnico, za njimi so sodelniki in drugi svatje, potem družice, blizu njih pa, za njimi duhosovi, stariši; duhosovi sice Karel Pacher in duhosova mati gospa Grof v Belu, nato novomašnik, sled in upadel, za njimi in mati in nato sodelniki. Het ogromna množica ljudstva. Veselo so godli godci, a meni se je zdela koracnica kakor matvaška sprevednica, saj vedel sem dobro, da nesejo danes vse Matijo o stulperje po čem drugem, kar si je želelo upego sree v grob. Tu bilo je res.

Došli smo v cerkev, kjer so se vršile običajne ceremonije, nastopil je poudarjen Jožef Rozman, tedajsi medicinski študent, ki je razlagal pomen duhovniškega skua, nato je stopil novomašnik pred oltar, zapel v srečni starišev dolgo zajetje: Gloria in excelsis deo, podelil cerkveni blagoslov, in nimmul je cerkveni del premije. Ljudje so se razšli po gostilnah ter pravili; kako je bilo lepo; da za ljudi je le sijaj in če so njih oči srečne, potem je vse dobro; zato se more reči; človek je egoist do skrajnosti; on bi se veselil, če drugi umira, samo, da je upego sree nad tem zadovoljno.

V hiši duhovnega očeta Pacher vrnil se je
obed, na katerega se pa po premislih se
bolj veselil kakor kaj drugega, kajti če bi tega
ne bilo, bi sploh po finu premiselnem ne eksis-
tiral, kajti to je pomenuju ljudstva
tako znani punctum salientis elega due,
pač manj kaj lahko opazuje pri takih
psiloznostih, saj nato se je že sliko in
soliko let veselil kak lačni sorodnik, Ko-
maj je že čakal v cerkvi, da je mirulo in
želodec se mu je že slikokrat sglaxil, saj
misli na pečenko, perutnino, torto, šed-
ko vino so lepši kakor vse drugo. In
če pride enkrat k mizi, to zojine kos za
kosom, že od daleč gleda, kaj se kaže na
krožniku, in da gostovo ne zamudi, je
prvi s svojimi vilicami graben, in
zalaga pridu v svoje telo, kar pa ne mo-
že, pa zgine v veliko kuto, kar bo še za cel
leden doma kos prijeten spomin na
slavnidau, ko je bil na premisliji. Po-
polnoma pa mu zgine sedaj no boma-
nik pred očij, ki je utrujen in bled.

Oscolli snove k mizi. Sedel sem med
družicami, ob levi bila je Zofka, ob desni
pa Franca. Da sem se pri tem dobro pova-
til, je razumeno, saj bil sem med roži-
cami. Sprietka se zabava ničnik stela
prav napiti, a oč alkohol je vedno tisti,

ki spravi dušove v dobro voljo. Tu tako je bilo
 tudi tukaj. Kmalu so se odvezali gostom
 jeziki in ko so še godei veselo zagodli in
 zapeli pevci, bilo je veselje popolno. Pevci so
 bili bogoslovce Arnuš s svojim mogočnim
 basom, Vidovič in Petek ter mojstovariš
 Vobii, tudi Triglavan, ki je žal po doživljenih
 študijah l. 1900 umrl. Tako je minul med
 peljem, godbo in prijateljski pogovori le pre-
 hitus čas. Skvil se je že večer in utrujen dol-
 go se je, ostal sem ter šel na postko. Kar ne-
 kako slučajno svidem se z franko pred vrat-
 mi in jo povabim, da se malo sprehodiva
 po jugu gor in dol. Tu šla sva prosti jugu in
 prišla že izven tega med različnimi po-
 govori. Sreč mi je bilo napeljeno, ne tako
 različnih čustov, blizina franke stonila
 me je sicer meje, ne vem, kako je bilo, na-
 enkrat našte so se najine roke, pogledala
 sva si v oči in franka skloni svojo glavo
 na moje prsi in punitisnil sem na njene
 mehke ustnice prvi poljub. Tako sva stoe-
 la nekaj časa in franka je zašepetala:
 ožbolt, ti me oči, kako te imam rada. Ne-
 kako ves omaruljen od te sreče vrnil sem
 se z franko v trgovazaj. Da, bil je tisti večer
 za me srečen, kako je bilo veselo sree in vedno
 sem z franko govoril in vidala sva si glave
 gradove o najini bodočnosti in razujala
 o sreči. Da ukladost, sebisopai leta lepa,

upaš vse od bodočnosti in misliš, kakor
je zdaj, tako mora biti. A ne vidiš zapustek
in težavo, ki se ti mudijo v žilferiju, ne
vidiš resnosti, ki ti pojasni, da so kasnejše
bile res le sanje in da se tvoji upi ne morejo
vresničiti nikdar.

Ku tako je bilo tudi tukaj! Da kratko kak
ku poucu o zgodovino. Ko je bivala juanka
v Trstu in jaz študiral v Gradcu, sva si pač
pogosto dopisovala in slučaj me je vsak
ujer list, videla sva se potem po enem
letu, ko sem napuščil prvi izpit v Trstu,
kjer sem bil štiri dni. V družbi ujere sestre
Marice napuščili smo spredode na Poljano,
prosti Sv. Rudolfa, v Parkolu in Miranah ^{in nazaj} po
cesti proti Trstu. Lepi so bili dnevi in
dobro se še spominjam, ko se je na
potu od Miranah sklonila juanka
k mori na pesi in rekla: ožbel, nikoli
te ne pozabim. Toda časi so minili, uvideti
sem pat moral, da najna Gubzer ne more
biti uspešna, saj jaz sem vsled študij ne-
hote usual napuščil dolgove, juanka pa
ni imela nič in skleniti zakon z dolgoi,
to bi bilo preveč riskirano, saj človek itak
kupi in potem je skub še večja. Vse to mi je dalo
misliti in kakor rad sem imel juanko, tako
sem ji razodel svoje mnenje pisмено, da je
boljše, da me pozabi, kajti najni upi se ne
bodo mogli lahko spolniti. Nisem je hotel

varati, saj čemu, če napaduje spozna, da le ni usgore,
je bal temu hujski in sječiti in da bi sua z menij
kupla, ni prenašalo usje sree.

Kalostna je bila puanka, ko sem jikto spro-
čil v svetjem letu univerze, a uvidela je vse to.
Brala mi je, da me pozabiti ne more nič tu
di uvidi, da se morajo ločiti najna pota, kako
vedno nikoli ne bo pozabila, kako lepiku
nutki so bili, ki so jih imela. Najno razmet
je bilo je vlepalo, saj sem imel veliko spošto
vaufe pred njo, saj sem pa tudi vedel, da je
blago, nedolžno sree, ki zasluži, da je srečno.
Kčkrat mi je bilo težko pri sree, toda kaj sem
si mogel pomagati.

Videla so se potem še meseca svecana
1903 o priliki pruske njeve sestre franciske
v Ljubljani, kjer sem bil kot puica naogot.
Bili smo vsi skupaj, tudi njeni starišči
me, ki sem jih tedaj smogel, srecem pri
stevati srečim. Da se je stana ljubezen
zopet oglašala, toda čemu proučiti rane,
ko je boljši, da sčasoma zacelijo.

Bilo je po tem po letu 1903 meseca av-
gusta, ko sem bil o priliki shoda kato-
liških dijakov v Ljubljani in ko je bila tam
tudi puanka na obisku pri svoji sestri
franciski, omoženi božeti. Tam so se vi-
dela zopet in ko sem se vrnil domu, spre-
mila me je na koroško, ko je hotela obis-
kati mojega prijatelja Perč, ki je bil tedaj na
plan v L. Jakobu v Rožni dolbini. Bila so med
potma še na Bledu, zvonila so tudi
na stoku in sree si je pač želelo, da bi se
izpolnilo vse, kar so nekdaž sanjla, toda

so je bilo le za tucintek, saj sva uvidela
obla, da ni mogoče. Tri matiji sva bila dou
dri in lep je bil tisti čas. Toda morala sva
se ločiti. Ko sva se vojila na kubo, splavila
se je juanka še enkrat k meni in se brčot
ko razjokala, bilo mi je tesno pri srcu, saj
vedel sem, kaj čuti njeno srce, saj je upalo
in se veselilo, toda videlo je, da so leupi
brez uresničenja. Tu tako sva se poslovila,
še en pogled, še en zadnji poljub in zgine
mi je v kujej in združal je vlak in nisem
je videl več, bila je ločitev za celo življenje,
saj tako mi je reklo srce. Bila je potem
v Istri in se nato preselila v Benetke. Od tod
mi je spovedala, da se čuti srečno kakor
pač more karu to srečo imenovati in
da tudi popluskoma uvidi, da je bilo naj-
no razumeje kakor tudi lepo, vendar
brezupno. Teli mi, da bi bil srečen zdruzo,
saj sota je tako namerala.

Tako bila je zgodovina. Bil je lep čas in
spomin na juanko mi ostane s blagim spr
nim in vesel bom, če slišim kedaj, da je
tudi ona postala srečna, ali bom jaz, bog
se? (Je umrla pred 11 leti v Rovalah. zopet 13. 1. 1938)

Kopet so me nese daleč misli pro od
preminije. Tedaj je bilo še pravo veselo. Znani
dogoslovec Armiš je s svojimi in meritvimi
basm prouzročil veliko občudovanja, veliko

smeha povprečje s svojim neizčrpljivo in
humornim, tako da je bil on človek cele zaba-
ve. Pač srečen je človek, kateremu je dal Bog
take darove, on si pač more olajšati živ-
ljenje, ki nam nudi dovolj budičnosti.

Koanka in Manica sta se poslovile. Peljal
sem se z Matijem skupno do Ribnika, tam
sem se poslovil in šel v Smihel na prenoči-
jo Juana Mauček, s katerim sva sibila že
iz bogoslopa dobua prijateljstva. Matija pa se
je peljal do Manibora. Pač težko mi je bilo
slovo, saj ti dve vidili so tako lepi, toda na
svetu nič ni stalnega, tudi največje
veselje mine in tako nas tudi v žalost-
nih časih tolaži misel, da tudi kupljenje
mine.

Na prenočnici v Smihelu bilo je prav
prijetno, igračice sem moral tudi ologo be-
nata iz Skitarjevega Kosana. Tapetice
moral tudi lepo pesem od učke v Štajer-
ski deželi, ki se glasi:

Tam v Štajerski deželi
kivela je ena deklica,
uška so posodji rekli
lepša bla kot garkožeča
uška pa je bla preozetna,
Trdovratnega sreča
Belhuber za mestoala
Euga ofeitskega moža.

Kaj ji pravi kaptan Gašper,
Kjestopila not čez prag;
uška, al čes moža biti;
ona pa reče: tega nik.

Hauptman Gašpar pištole zgrabi
Pulverca natussil je.

Stuaš nose je zabliskalo:

Orum, je reklo: Urške ni.

Še enkrat Hauptman pištole zgrabi
Na sred meca nastasi jo.

Orum, je krogla skož hrbet tekla,
Duša pa skož lukufico.

To poglej si brumca duša,

Kako tebe Taffel skuša

Če prival je duša čia,

Taffel tud koj doč pošne.

Na obitvo željo sem moral zapeti še tudi ono
od žnidarjev, ki sem jo slišal l. 1898 na pu-
niciji v Lopotah od učitelja Sejuna.

Enkrat so trije žnidarji bli

So povzga na Korajšo Klicali

Žnidarji so se razpežili

So povzju vojsko napovedali

Predub pa se o vojsko spuste

Še vsak posebej svoj testament naredi

Polj jim pokaje kaj sope roge,

Žnidarji pa skanje dol položje.

Polj začne penk tiščati,

Žnidarjem pa v hl.

Tober se od nas poklenška pošast,

Saj nimas do nas nobene oblast.

Ku ker še ni bilo niinu, sem zapel še ono
o zaljubljenem fantu, njegovih sanjah in
njegovem presenečenju. Besem zložil je moj
priatelj dr. Lado Kušej, melodijo pa svoa okrad-
la iz nemške pesmi z refrenom:

Lhi dar knušt im gubba niinu.

Glasi se pesem pa tako:

Laadko sem bil zaspal
o tebe sem bil sanjal
Po noči o pol dovarajstih
Po noči o pol dovarajstih

Kuroke sem kappel
da tebe bi objel
Po noči...

A ko se prebudim,
vdejo te dužim,
Po noči...

Obraz pa peče me,
močno skelecé me
Po noči...

O grozna proga to
stevice glej me žuo
Po noči...

Kato pa mislim si,
Kaj se se ne zgodi,
Po noči...

Mimulo je tudi to veselo, malo zaspan
venil sem se domu, se dobro naspal ter
potem odprstoval v Požno dolino podučé
vat kario in še nekoga fanta Horvat o vseh
predmetih. Bilo mi je to puifetno delo, zra
ven sem bil pa preskbljen za obstanek eny
spčitnice, fantoma sem tudi napuabl
izlet na Kingarce in druge kuibe. Se preki
ko so mimucliduevi, bilo je cel mesec časa
za podučevanje, a rečim mojam, da je bilo
to kakor sanje. Med tem časom bil sem ob
casu reberškega žegnauja doma za endau
kjer je Matija skuboval župnijo namesto
komendatorsja Servicelj; ki se je šel zdravit
v Toplice na Notrajnsko. Bil je lep čas in
ožili smo doosly sneha.

Každem mesecu septembra 1900 bil je tudi politični shod v Kotu Marivasi in po priporočanju Josipa Rozmana, tedanjega tajnika družbe Sv. Mohana, sem moral nastopiti v slogi Kot becaj. Posrečilo se mi je prav dobro ta nastop, videl sem pa tudi, da je na Koroškem mogoče napraviti dobre shode le tam, kjer je tudi malo zabave; kajti naše ljudstvo ni tako zasledeno, da bi edino z narodnega prepričanja šlo na shod, mora biti tudi nekaj razvedrila, potem se bo ukoreninilo veselje do zborovanj, s tem pa se tudi ozbrudi narodna zavest. Saj edino resni nauki daleč ne usrejo doseči tega, kakor če je tudi malo Matkošarnega vmes in v tem oziru imel je Horac prav, ki pravi:

Primum tulit punctum

Qui miscuit utile dulci.

Prisel je čas, da sta morala oditi fanta v Guodice in stem sem bil prost tudi jaz. V moji veselje napravil je Mauro izpit izvedno in to je bilo meni poglavitno veliko srečo. Tako mi je bila vedno še mila sreča, pri tujih ljudeh sem imel največjo oporo, našel sem vedno odprte roke in keči moram, z njih pomočjo se mi je posrečilo doseči moj cilj.

Keril sem se za nekaj časa na Debrec in ta čas porabil v to, da sem pridno študiral. Tu in tam se je še tudi našla

prilika, da sem vzel svojo rujavo torbico in šel malo okrog obiskat prijatelje.

Na večkratno vabilo podal sem se k svojemu prijatelju Josipu Teicheru, provizorju na 1159 m. visokih Dječjih. Obiskal sem ga že po veliki noči v prsem letu, kar sem bil na univerzi. Ko sem se jereci ornil, bil je žalibože že bolan, a bil je njegovo bratlovna, večletski pripustnik, njegova sestra dleci in mati. Puceli smo se pravo dobu in navadili smo se tako kakou biliti od nekdanj domači.

Pri tej prilici spoznal sem tudi samosnje ljudstvo. Vobče se mora reči, da je dobu, toda pojavlja se prikazni, da je tam mnogo slabumskih. Po mojem mnenju je vzrok temu, da se piše tam mnogo moške in zaveri tudi žganje in to na zdnav nagvoj potomec gotovo ne more oplivati najugoduje. Tudi vsem videl nobenega, ki bi bil čedne postave. Če je imel kdo nejejši obraz, bil je gotovo iz doline doma. Naj je temu vzrok, ne oem pravo, mogoče oplivata obuspe, način življenja in hrana.

Vzeli sem ruska sloo, spravo prijeternici spomnici zapustil sem dječje in lep šopek iz nageljčka in rožmarina podala mi je sestra Miika, ki mi je še posebno trudno stisnila roko. Mladost se pač razume in ima svoje verije in za njo je le hip, ki jo omeduje.

Poloval sem tedaj s svojo torbico zopet

dalje. Da mesta je bila moja nijava torba,
sprednjevala me je posebek potih in kjer
si videl mojo torbo, si tudi vedel, da sem
jaz v bližini; da, moj prijatelj Marija je
celo hotel, če bi videl mojo torbo pod kakš
no piramido v Afriki, bi gotovo vedel, da
pocivam jaz na drugi strani v severi!

Od Djeke podal sem se v St. Lips nad
Modičem, kjer je bil župnik Karol Hraba.
Dognala so se že iz Rožne doline, ko je
bil še kaplan v Luceh. Pozneje je bil pro-
vost na jezovskem, kjer sem ga preskočil
obiskal kot bogoslovec, ko sem bil bilan
slava in pozneje kot visoko šole v
prosim letu. Od tam sem se tudi sez-
nail z volinji samošujini preseliti
ki, med njimi v prvi vrsti z Jurijem
Jank, Peter Kobek in tedanjim stra-
moškom Francem Hoja. Dujih družbi
in v sredi Krasnega planinskega sveta
prejical sem mnogo lepih ur. Koliko-
krat smo prepredali pod silnim oja-
kom Grinovecu vse slovenske pes-
mi, koliko se smejala! Biliso to lepi
časi in marsikateri lepi spomin se je
me na ono lepo planinsko dolino, kjer
bivajo čvesti, odkritosrčni, jako nard-
ni in inteligentni ljudje. Klujim po-
hitel sem sedeti nad in bont se vedno,
in v tej družbi upam, da bom mogel

tudi živeti spominu na one lepe dni, ki so
davno minuli. Kolikokrat sem prišel
na jezuski vrh iz Kaple, razširilo se mi je
srečo, ker sem vedel, da bom preživel ne-
kaj prijetnih ur v tej rajski dolini in
kolikokrat sem se poslušal, mi je bilo
težko pri srcu.

Obiskal sem tedaj svojega prijatelja
Kausla. Tam sem jo slabo našel. Ko pri-
deva z Kauslom v gostilno pri Liketu, bil
je tam tudi učitelj Spangaro ruscejovin-
jen in brez vsakega posoda napadel
je prvo izbuja s prostakom in potem še
mene. Kaj takega se mi še ni zgodilo in
posledica je bila sodnijska obdaruva
o lovine, ker je Spangaro obžaloval svoje
raonanje in namu dal zadostenje v čarui-
kih. To je bil moj prvi nastop pri sodnji
in sicer kakol sem omenil, z dobrih os-
pekum.

Prišel je steni mesec oktober in moral
sem zopet v Gradec. Dvo leto je srečno mi-
nilo, drugo bo hujše, kajti tveba je bilo
delati ob koncu prvi državni izpit čez
kavovsko, kirsko in nemško pravo.

Predi oktobra odšel sem jo zopet proti
Gradcu in se nastanil v fabrisurki ulici
št. 16. I.

priskubiral me je že prej tovarniš Hude-
list in tako je bilo sedaj samo tveba, hoditi

na univerzo pridno poslušal predavanja in
se učiti. Poleg pandekta pri profesorju
Hauausck poslušal sem cerkveno pravo
pri Thamer-ju in Wolf-uter nemško pra-
vo pri Putschart-u. Prsti čas porabil sem
za čitanje časnikov in knjig v družtvi Trigler,
kjer sem se rad mudil. V tistem času je bilo
tudi več promocij bivših Triglarov in bil
je sece tudi običajni doktor potus. Na ve-
nem takem potusu bil sem tudi Klobasak
in ker nisem imel drugega predmeta, klo-
basnil sem o veselju in žalosti lenuenarske
muke. Spis o tem nahaja se v zbirki mojih
spisov pod imenom „Lenuenarska muka“.

Kljube mi je v tem času teklo mirno, saj
pa tudi nisem prišel posebno kam, ker
sem moral pridno sedeti pri svojih knjigah,
kajti čas je hitel in moral sem ga dobro po-
rabiti, kajti misel, da bi mogče padel, me
je toliko stvašila, da sem se še tem inten-
zivnejše bavil s študijami.

Kmalu je prišel božični čas in veseljem
sem se popet podal dom. Božične praznike
preživel sem večinom na doma in na Le-
berci, bil sem s mes tudi na djetjah, ker
sem preživel tui prav veselo diti. Le sem
se poslovil, a komaj so prišla z Jožefom do
Kučmanja, nisem smel naprej, kajti ker
je je prišlo in nehoti sem moral ostati,

da smo zapeli nekaj pesnic in se kvarkočā
sili. Mišlil sem si pač, istaremu, saj pridejo
itak potem do vsj resni duosi, ko bo treba
napeti vse duševne sile. Tako sem se poslo-
vil še le priha dufidan. Pač je lepa toja
od Dješkō pustī. Kostiču vedno v ovisini s
kvadrinu razgledom pustī jugu na cele
veste visokih plavin, ki se kaj lepo vidijo
v zimskem jutru, ko se posebno lepo sve-
tijo vrhovi najvišjih gora v glatem jutran-
jem solnem. Nekotē naposli človeka ta
prizor, čuti se pustega visoko tu v ovisā
pah in glabkim konakom stopa dalje v
dolino.

Prišel je čas, da sem se moral posloviti
zopet od Reberce ter se prodati v Gradec. Bilo
je na dan Sv. Treh kraljev, ko sem se zvečer poslo-
vil v Komendi od Komendatskega Serviceja.
Keselo soa se pogovarjala, in želel mi je na-
gaduje, da bi srečno in zdravo poročil. Segla
soa si o roke, še en pogled in nisoa se
videla več. Koto bi pač tedaj slutil, da
soa jemala slovo za celo življenje. Bil sem v
Gradcu, ko priinese ravno na pustni prideljek
popoldne dne 18. avgusta 1901 pisnoročā by-
jas. Treščini rokami sem ga odprl, ker slu-
til nisem nič dobrega. Odprsem in pred
mano stale so strašne besede: Fierowitz
heute gestorben. Spočetka nisem mogel

tega razumeti, nisem vedel ali sanjam
ali je resnica. Toda drugi bežojav od Ma-
tija mi je postdil bridko nesilico, ljuba
bol poslala se me je, saj izgubil sem to-
liko z rajnim serviceljem, ki mi je bil blag
prijatelj in veliki dušni dobroduh. Kakor
bi se rad udeležil pogreba, toda materijel-
ni položaj mi ni dopuščal in tako sem se
v tujini sponiral blagega srea, ki so ga
poločili k večnemu počitku. Pač nikdar
ne morem pozabiti drage osebe, ki sem jo
toliko ljubil in mnogokrat se mi sanja,
kakor bi bil servicelj zopet med živimi.
Toda bile so le sanje, le težko sem se poto-
lačil in navodil na misel, da nje ga ni
oči. Toda naša usoda je že ta, da se mora-
mo ločiti tudi od najljubšega, kar imamo
in tolaži nas le misel, da se zopet vidimo
na onem svetu, kjer ni več nobene ločitve.

Tecaj je hitro ni ml, napravil sem
kolokrije iz pandektov in kanonskega pra-
va. Če nisem bil ocel prišelši domu,
saj Rebecca je bila zame skrajšolito ka-
kor mrtva, saj ni bilo več duše v njej, ki sem
jo toliko ljubil. Tvoja pot bila je na pok-
pališče obiskat grob rajnega servicelja.
Da našel ga nisem več, kakor bi si vemo
rad želel, med živimi, tukaj o tihizemlji
počiva blago sree, ki je bilo tolito oneto

za blagor svojih župljanov in ki je toliko bolj
bilo milo slovenski narod, kateremu na
čelu je stal kot vel, neustrašen boritelj za nje-
gove narodne svetnje. Častem mu spomin,
ne bom ga pozabil nikdar!

V Komendini našel sem provizorja An-
tona Kaplana, s katerim sova se že poprej poz-
nala. Toda četudi je bil puščavni in me je spre-
jel gostoljubno, tako se mi je zdelo vse drugače,
kajti videl nisem ljubljene osebe, ki sem
jo gledal prej v teh prisojstvih.

Prvo dni svojih počitnic porabil sem
v to, da sem urejeval veliko knjižnico, ki
jo je imel najub. Servicelj. Bile so res krasne
knjižne različne vsebine. Biti je moralo kaj
lepo, kar sem spazil po večkrat, pri Servicelju,
sedeti pri oknu visoke Komende in razgla-
dom po ravni daleč do sinjih gora in i-
meti knjižo seboj, ali pa v viharnem času,
ko je nazajala burja s silovito močjo
tu okoli; tukaj noče pa je bilo mirno in
knjižnica midla si je toliko zanimivega,
da se nisi menil veliko za hudobaj, ki je bil
zunanostem v noči med neokosljivi-
mi elementi. Bil je to nekak poetičen
prisojstov in res velik užitek je, bivati v
tem časnem poslopfu, saj malo je tako
lepik leg, kakor jo ima ravno Komenda.
Kdise ti kakor kak grad iz srednjega veka
ki se protivi vsem silam elementov.

Opomba.

Tako daleč sem prišel s popisovanjem moje-
ga življenja, ki sem ga začel popisovati na
univerzi l. 1902. Z začetnim popisovanjem
sem nekaj let prenehal in zopet nadaljeval
ko sem bil v št. letu sprijetka kot asistent
pozneje pa sodnik. Vled moje prenehanje v
št. letant sem započelo delo prekinil. Ni me ni-
nikalo popisovanje nadaljevati, kajti dela
sem imel vedno dosti, starih pa sem bil pre-
leu zato, kar sam odkrito ni po zna-
m. S ko je izbruhnila koncem julija vojna
in z njo se pojavili različni dogodki, sem
poprijel pod otisom oseh dogodkov
zopet za peno.

Če se, da sem pisal v nadaljevanju
prijetih doživljanje pod otisom nekaj
najbolj važnih dogodkov o moji pre-
teklosti na univerzi in kot radnika
s celoveč bolj površno. V obič pa je omen-
jeno vse, kar sem v tem času doživel;
sicer pa morem reči, da je uspeha živ-
ljenja banka plavala po različnih
studijah precej mirno. V praksi tudi
moja oseba še ni igrala nobene poseb-
ne vloge in zato tudi ni bilo o tej dobi
kaj posebnega poročati, če tudi mo-
kam reči, da je čas na univerzi in

čas puaktikantstva bil naoglic osem skrbem
najlepši.

Bil sem vesel, srečen, zaljubljen in to mi
je bilo dovolj; povsod so me uveljavili in
tako so mi tekli dnevi le puehitno.

Če se omenim, da sem prvo leto po letu
v Kučeju, ko sem bil že puaktikant, naj-
več občeval in sva pri Gosnu prebila
maksikatevo veselo uro; kako sva na
puavila v St. Vid izlet, da bi obiskala pri-
jateljico Pepiko in kako sva odšla z zavestjo
afinra p t a r i g r a i p f p r u d o j . . . Ker je
že drugi zasedel puostor v ufernem sren,
tako mislim, da je zadosti.

V jeseni 1904 bila je državna izbora nado-
mestna volitev za okraj Klitovec-Celo-
vec po umrlem Čaraku. Bil se je hud boj
med Slovenci in Nemci. Medeljo pred
volitvami šel sem domu obiskat mame
nato obiskal sem župnika Apleua v
Kapli in puofatelja Pachera, nazadnje pa
šel k moji nevesti Fridi Novak. Volitve
so izpadle za Franca Grafenauer, ki petdeset
nastopil puoskrat kot kandidat za
državni zbor, slabo, podlegel je z 84 gla-
sovi. Izvoljen bil je Fridenik Seifriz.
Kdaj duij pozneje pozove me pod
puedsednik Lotterbenger in mi pove,
da je prišla svadba puosti me mi, da
da sem tisto nedeljo v Kapli odšel
do hiše agitiral, kačuditi se nisem
mogel dovolj; posedal sem ose in
stvar je bila končana.

V uradni bilsem po dejavnih pravnihski
praksi ~~bil~~ do deljen kraji sodnijsi in
sicer na kazenski oddetek, nato prišel sem
k dejelni sodnijsi oddetek II. Kjer sem bil pod
vodstvom svetnika jozefa Schwentner
cebo leto, ki me je jako udobnel. Nato sem
prišel v civilni oddetek o kraje sod-
nijsi pod vodstvom tajnika fantich,
in nato v eksekucijski oddetek k svetniku
francu Kuef. -

Predsednika sem v Celovcu doživel tri:
pl. Ulepitch, senat preds. Walter in sedan
tega višjega sodnega podpredsednika
vitega Schmidt pl. Sahseinstamm.

Deništevno žolperje diplomirani se v
koliko, da sem bil večkrat vabjen v družbo
obitelji legat in dr. Breje in da smo
v mali sobici v Schulhausgasse, tako
zanimi "sladki lukufici" v družbi bančnikov
madrikov doživeli veselo ure in dosti
peli, dokler nisem odšel v H. Leuart.

Fakop veriga mojih dogodkov izpolujem,
pri čemer priporočam, da sem moje
prejete spise zaradi iste oblike prepiral
in dodal prej omenjeno priporočilo.
Če je v nadaljevanju popisovanja, ki se
zanimi v III. zvezku, še kaj zaostalo, na kar
se bom mogel še spomniti, bom to ome-
nil pri priložnosti priložnosti. In tako
čitatelj po tej "interruptio" beri moje žolperje
in continue!

OŽBOLT ILAUNIG

C. KR. AVSKULTANT PRI DEŽELNI SODNIJI V CELOVCU

ULJUDNO NAZNANJA, DA BO NJEGOVA

PROMOCIJA DOKTORJEM PRAVA

V SREDO, 22. SUŠČA 1905 OB 11. URI OPOLDNE V SLAV-
NOSTNI DVORANI KAROL-FRANCEVEGA VSEUČILIŠČA V
GRADCU.

GRADEC, V MESECU SUŠČU 1905.

~~degen~~
Dan pred
na prediceen pragnikam slovačka
beago ostuštvo so. Etela in
kotsoda soa g. Matijem Pet
na nonostila vrb. Inuance
grec^{velit} morka, da bi goeder zažpa
kres. Mrogodus so svrgali
plameni kurti nebujin
bila soa soa naadukemay
ko soa stidela, kako so drug
goreli kresovi.

To me je napotilo, da
sem se ta ote slopoto in
ga porlal koro. Ken in
dasutka mte. In gles
drug. kedou sem ga ze
nadel nattu penega.

Kako sem bil poročen, ko
sem odšel to, kar sem potre-
nati upecc. To je bil moj
prosdopis darutku, od tega
časa ~~zavedel sem~~ dobil sem
večje do sloptvotaupa
v darutkih. >

